

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבה מא/של"ו של הממשלה
י"ב בסיון תשל"ז - 29.5.77

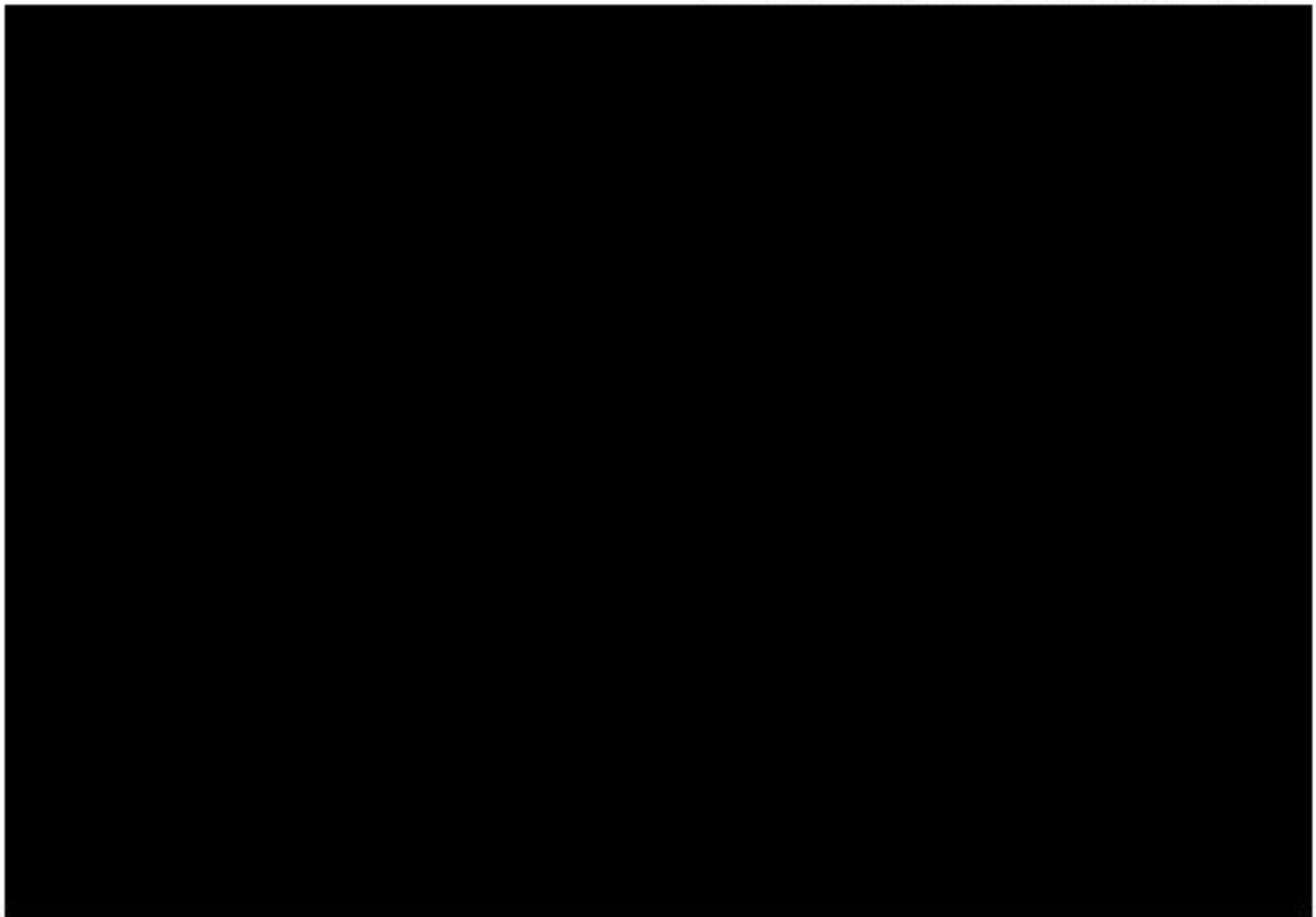
נכחו חברים: י. רבין - יו"ר, א. אורן, י. אלון, ח. בר-לב, מ. ברעם, י. גלילי, ג. האוזנר, ש. הלל, א. ידלין, ג. יעקבי, ש. פרס, ח.י. צדוק, מ. קול, י. רבינוביץ, ש. רוזן

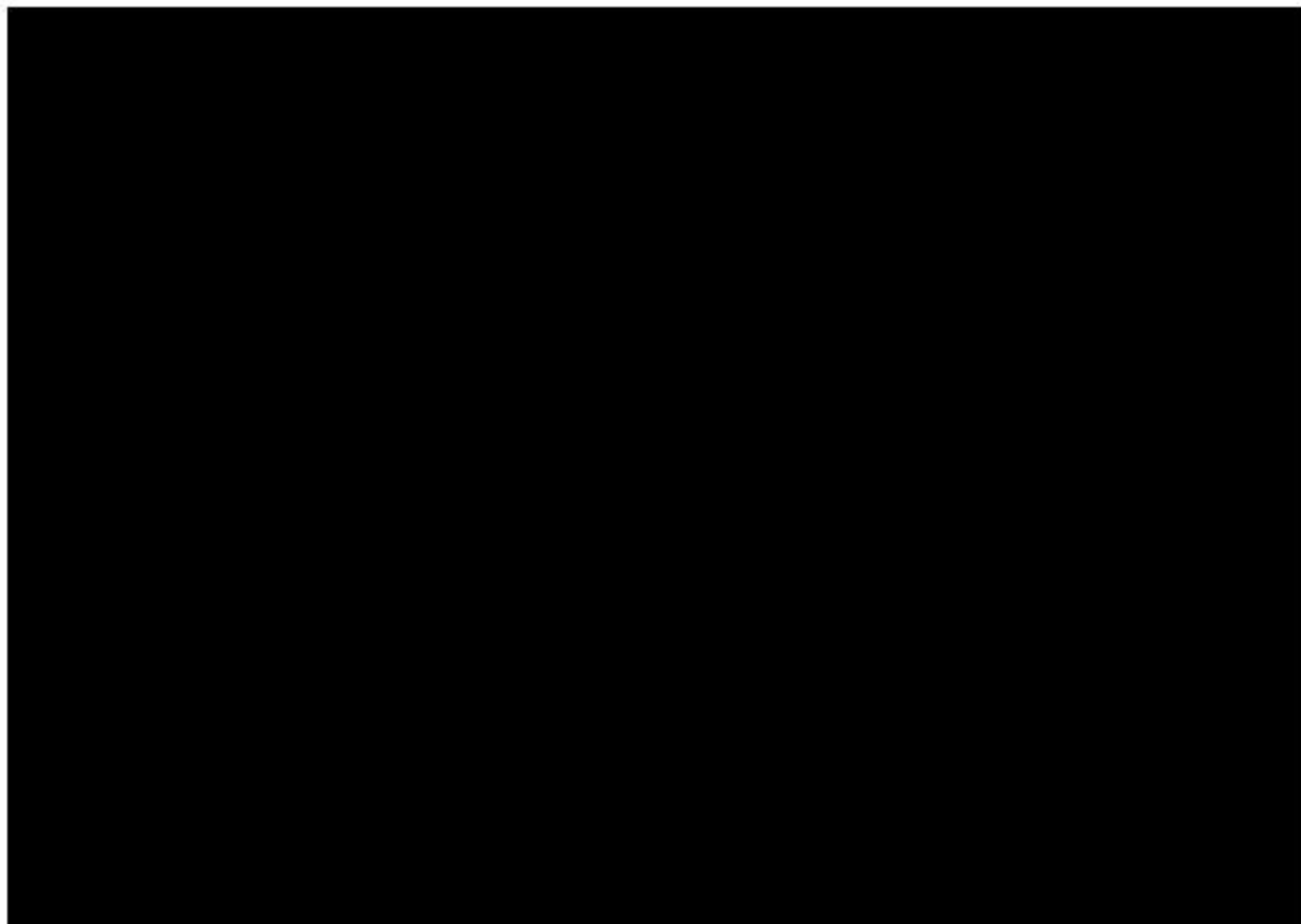
נעדר חשד: ו. שם-טוב (בחופשה)

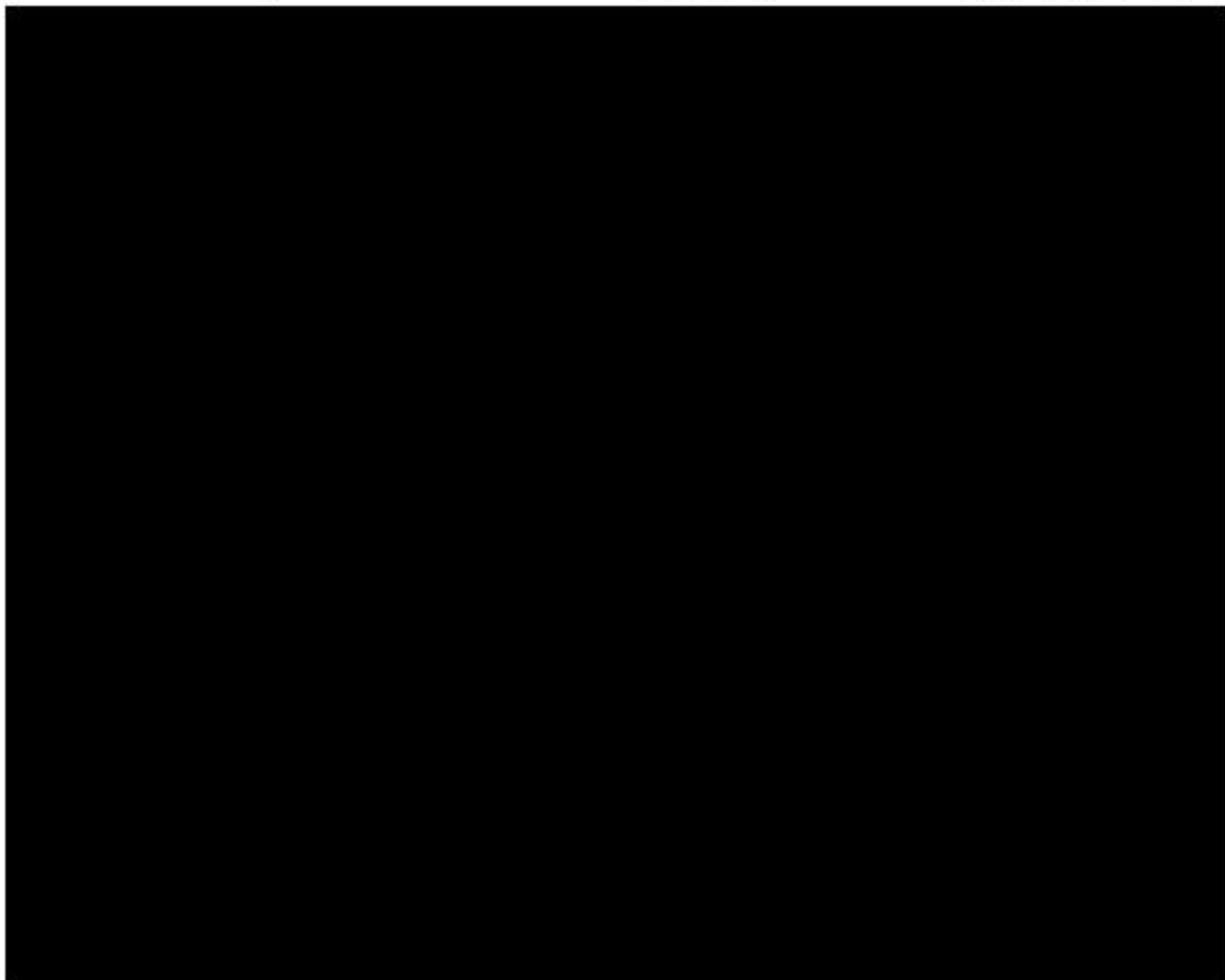
ג. אבנר	- מזכיר הממשלה
ש. אבינרי	- המנהל הכללי, משרד החוץ
ד. בר-חיים	- משרד האוצר (בס' 644 ו-645)
אלוף ש. גזית	- ראש אמ"ן (בסעיף 638)
מ. דיין	- לשכת שד האוצר (בס' 644 ו-645)
א. חסין	- לשכת שד החוץ (בס' 639)
א. מורחי	- לשכת ראש הממשלה
ע. סיון	- המנהל הכללי, משרד האוצר (בס' 644)
ע. ערן	- המנהל הכללי, משרד ראש הממשלה
תא"ל א. פורן	- מזכיר צבאי לראש הממשלה
ש. פרנקל	- משרד האוצר (בסעיף 644)
ש. שביד	- משרד האוצר (בסעיף 645)
סא"ל א. תהלה	- לשכת שד הבטחון

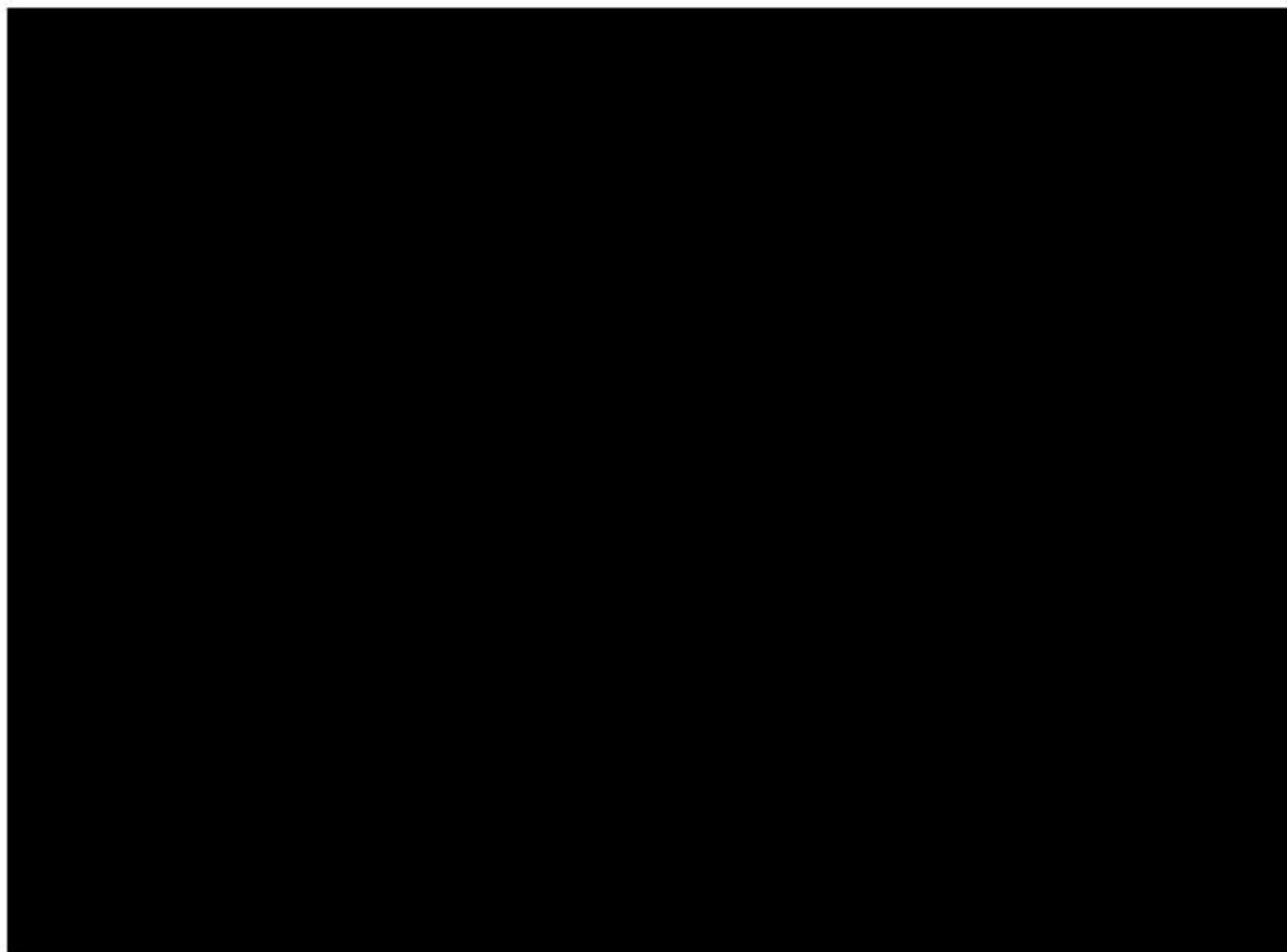
- סדר היום:
638. אירועים מדיניים ובטחוניים באזור
 639. עניינים מדיניים
 640. המצב בנמל התעופה בן-גוריון בעקבות החלטת הממשלה בענין פקחי הטיסה
 641. סיכום פעולת הממשלה
 642. סידרי מעבר מממשל לממשל
 643. אשרור הסכם לשיתוף פעולה בתחום החקלאות והקואופרציה בין ממשלת פורטוגל לבין ממשלת ישראל
 644. הגדלת הקצבת מטבע-חוץ לנוסעים לחוץ-לארץ
 645. יבוא פטור ממכס לצרכי המגבית המאוחדת
 646. נסיעות שרים
 647. [REDACTED]

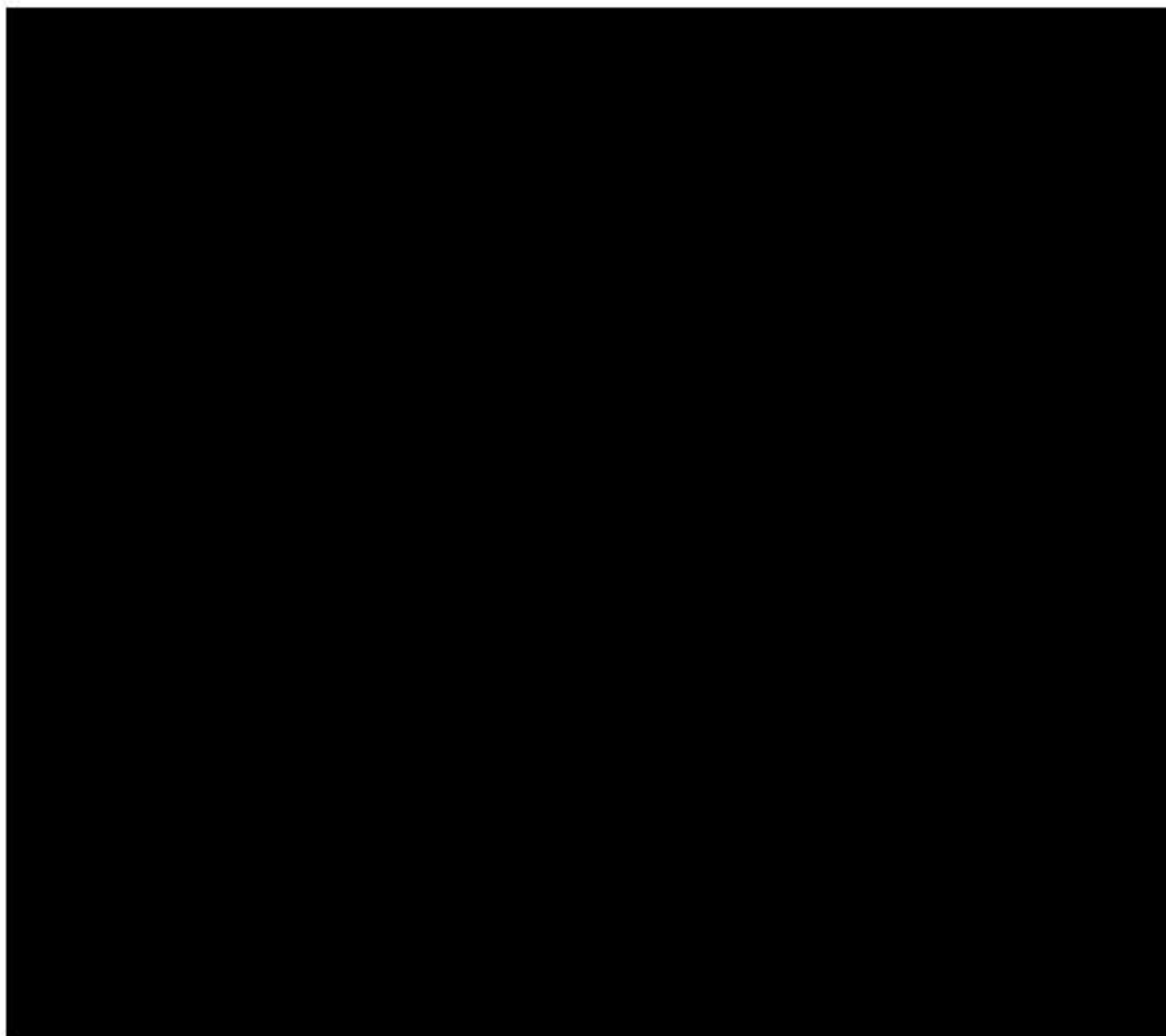
638. אירועים מדיניים ובטחוניים באזור

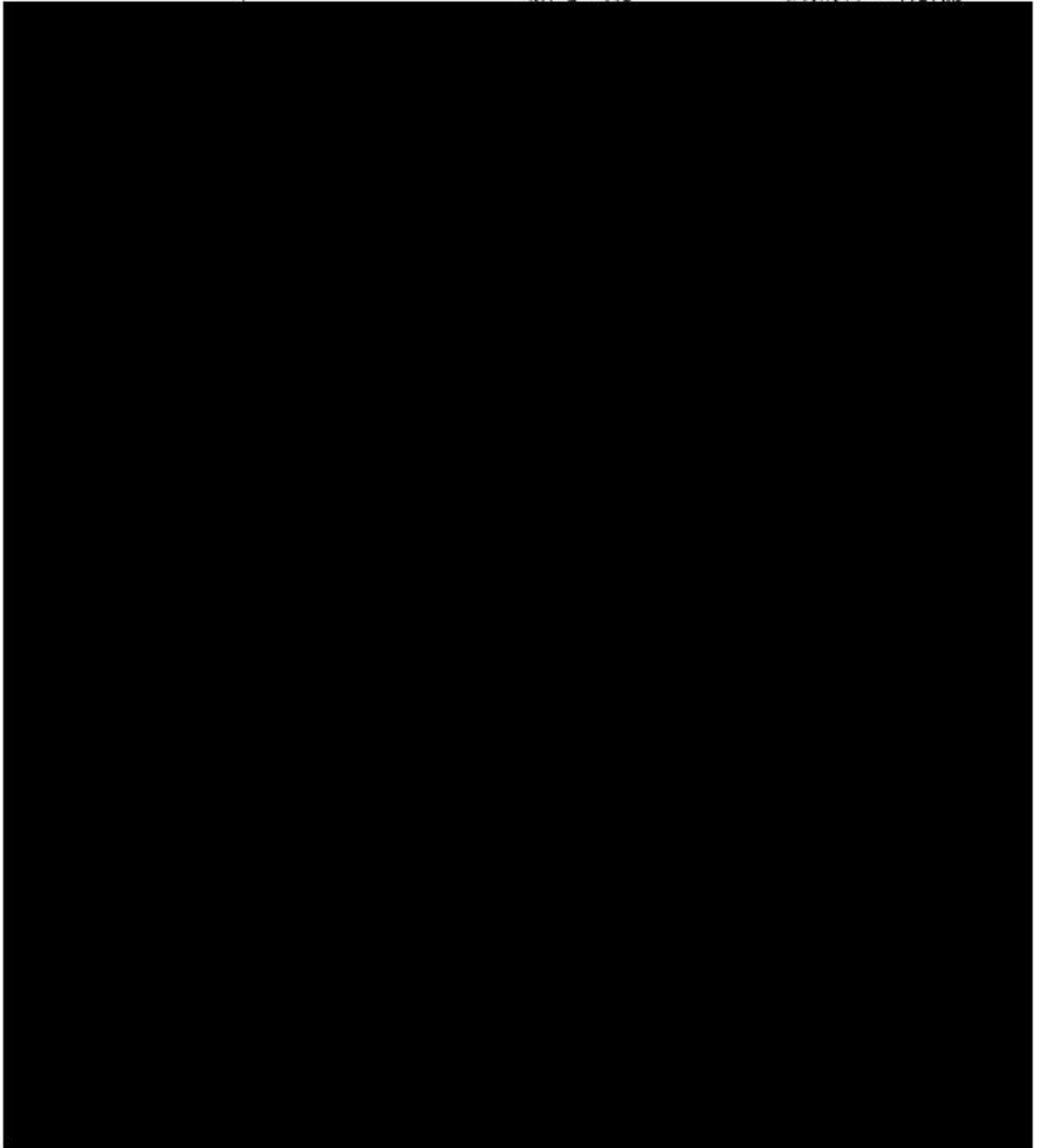

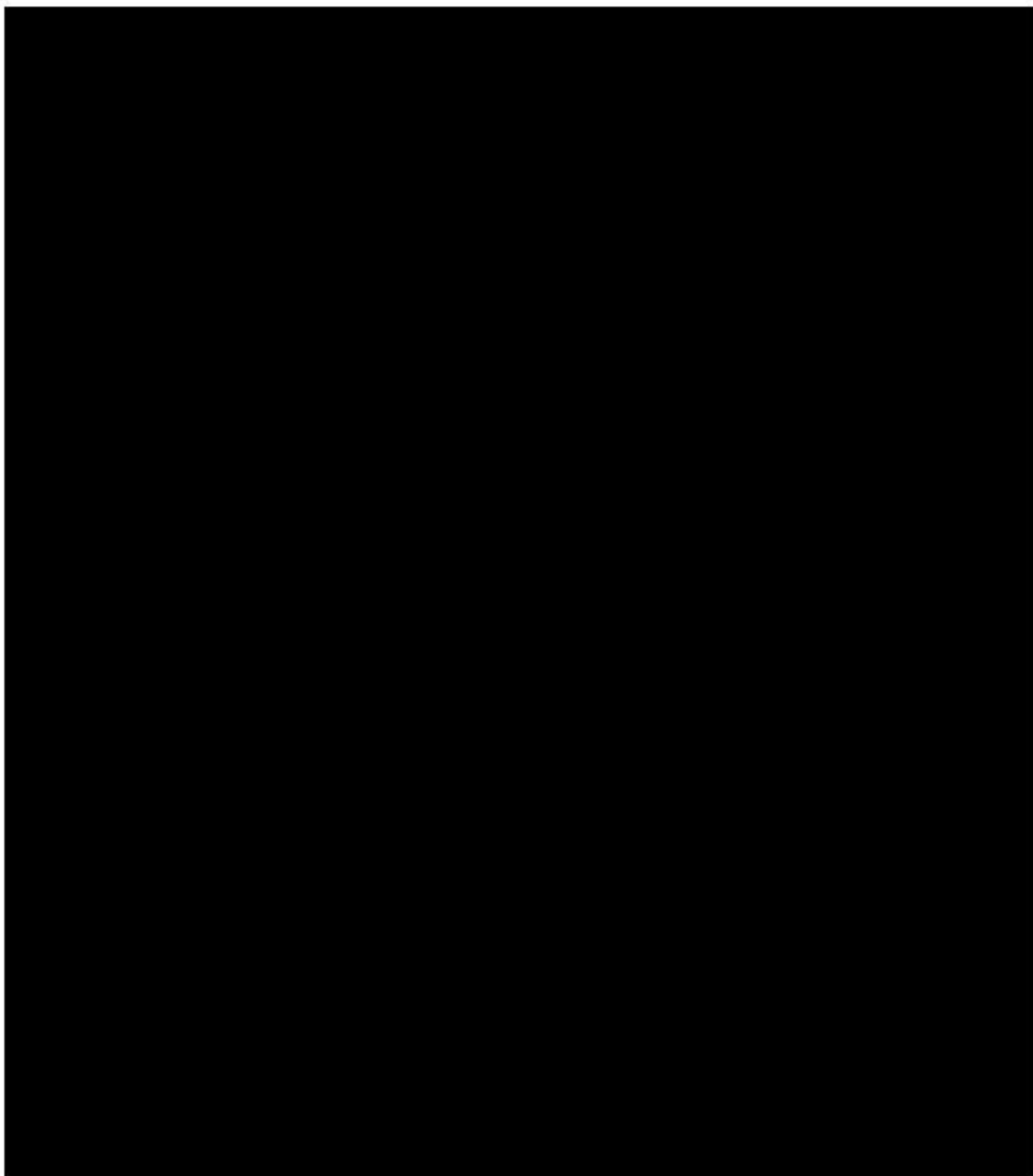

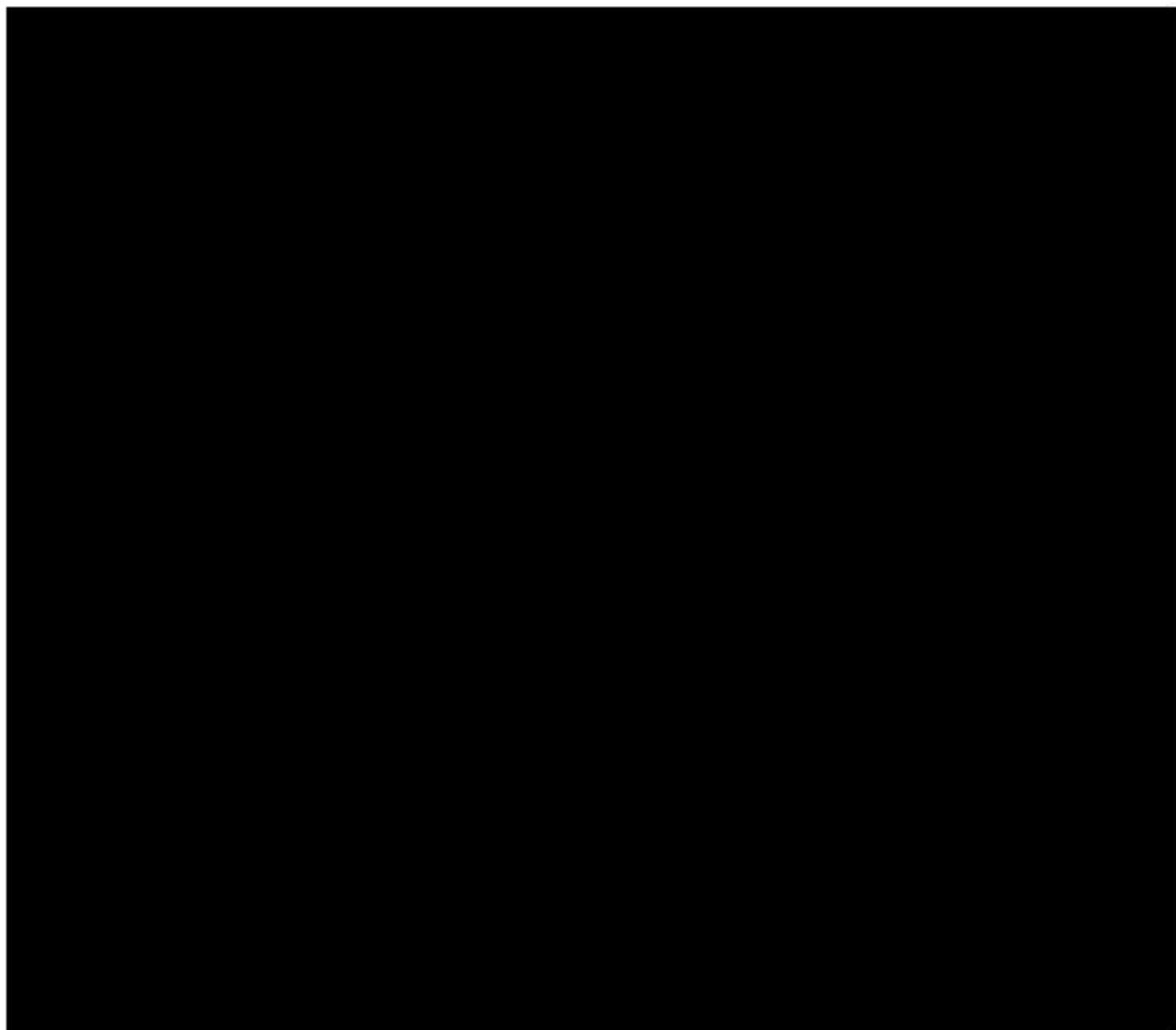

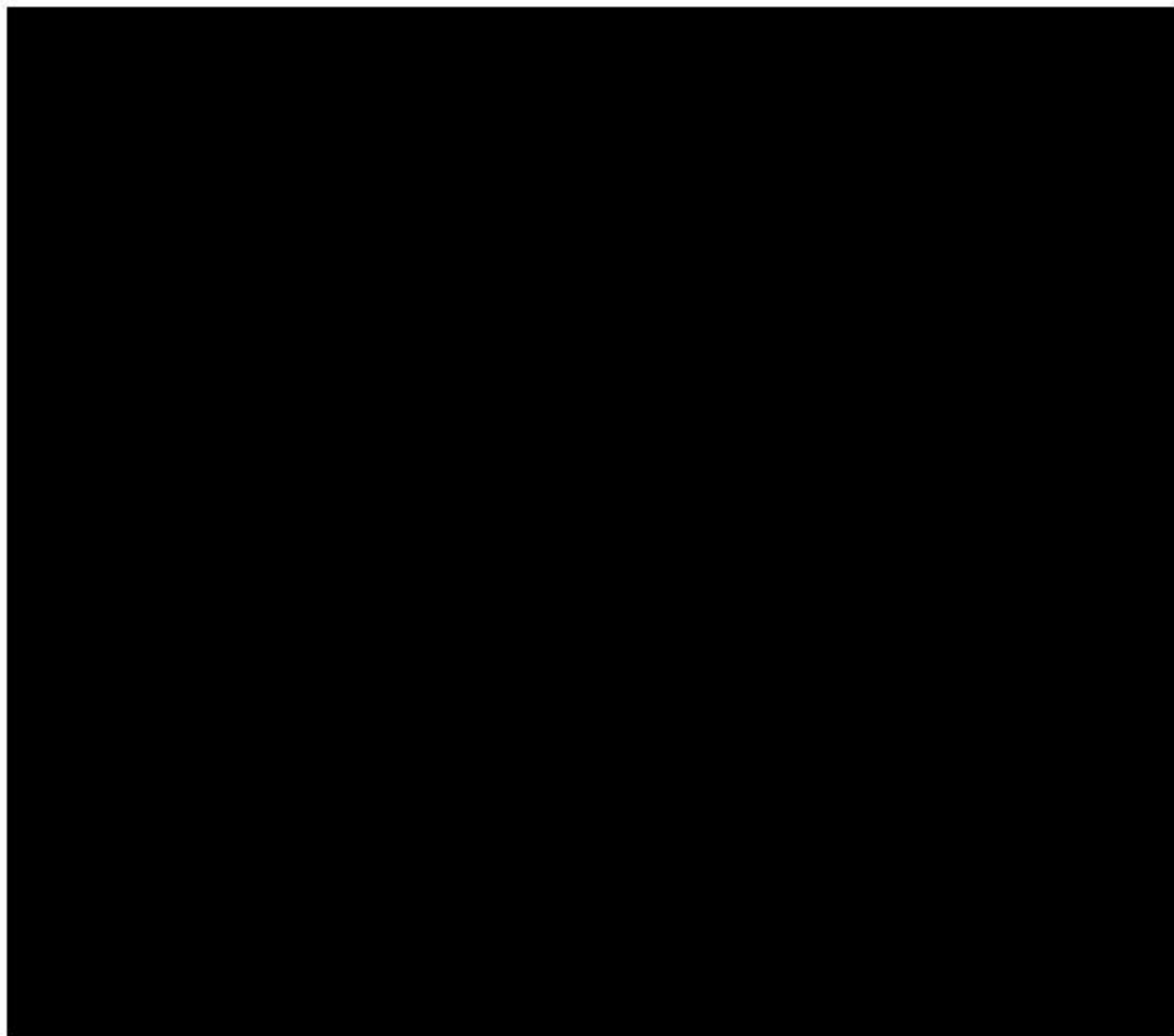

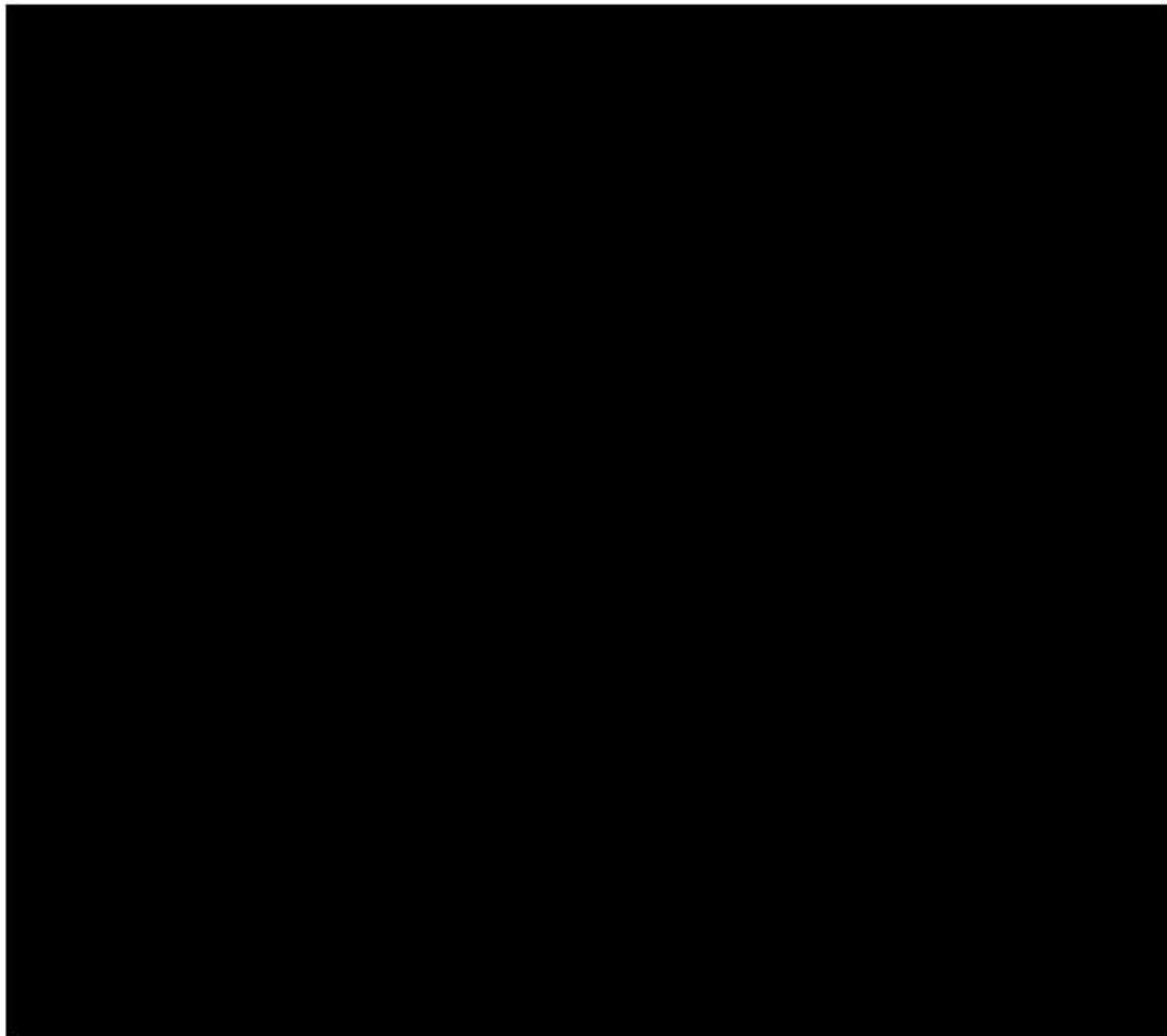

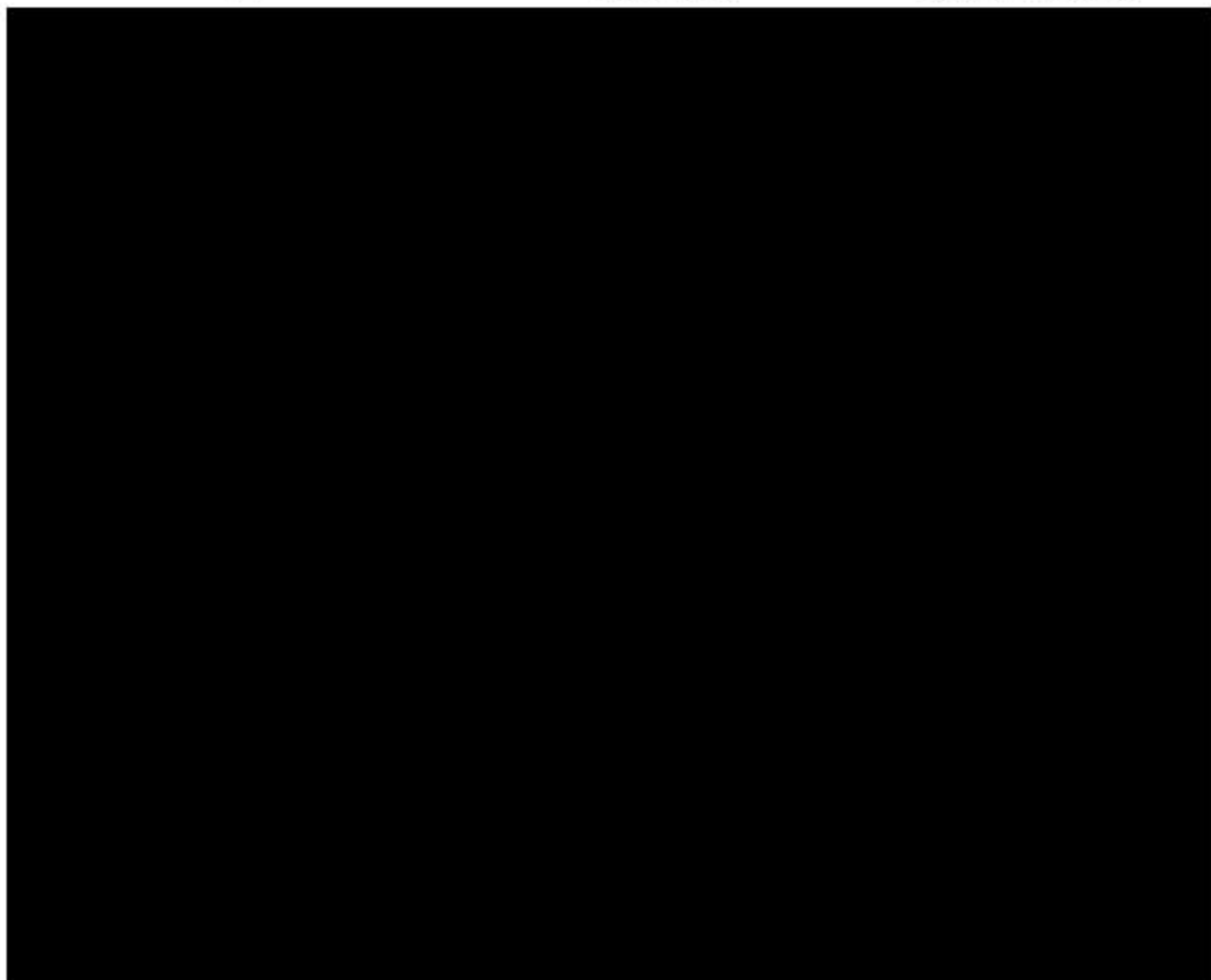

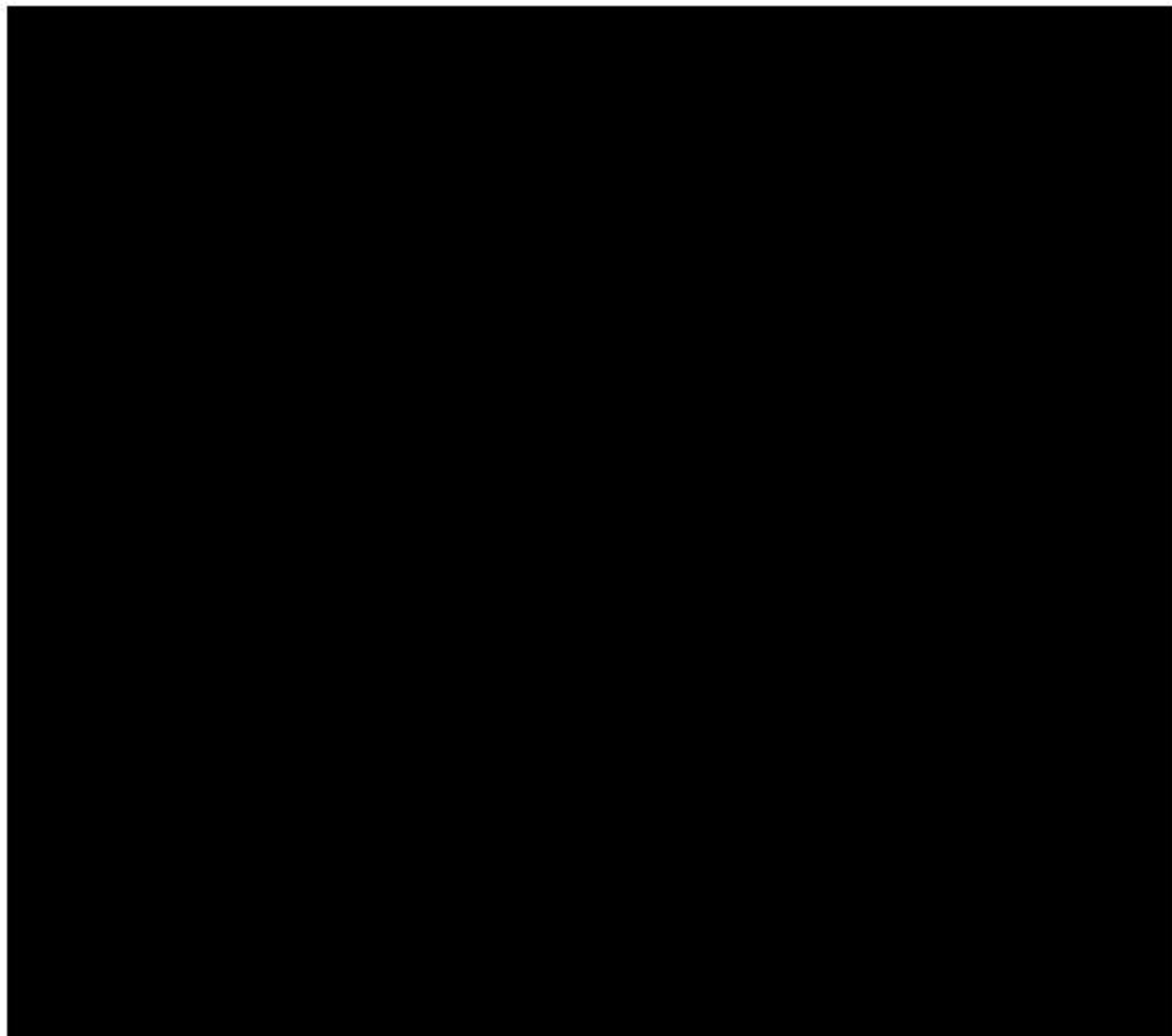

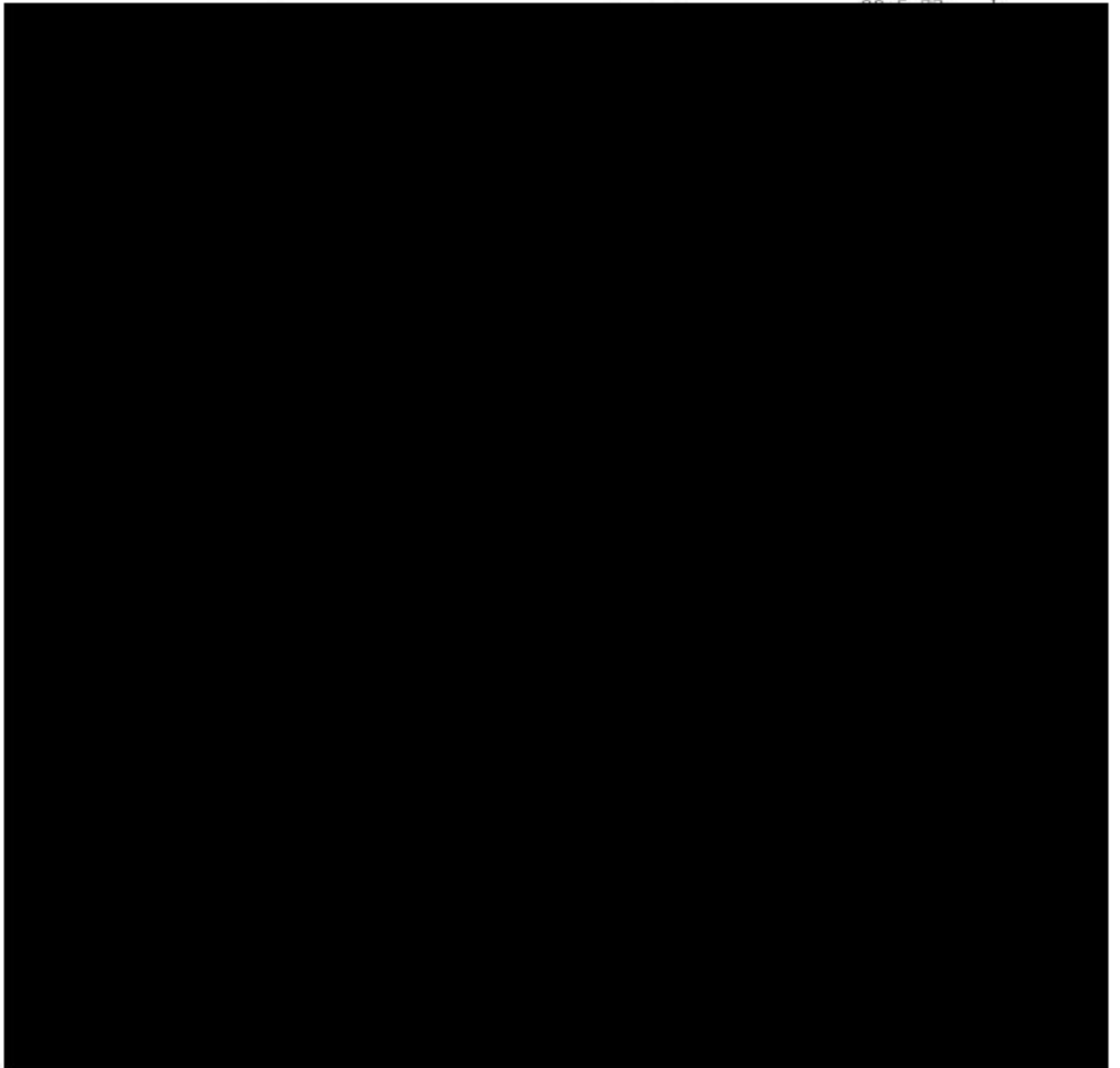

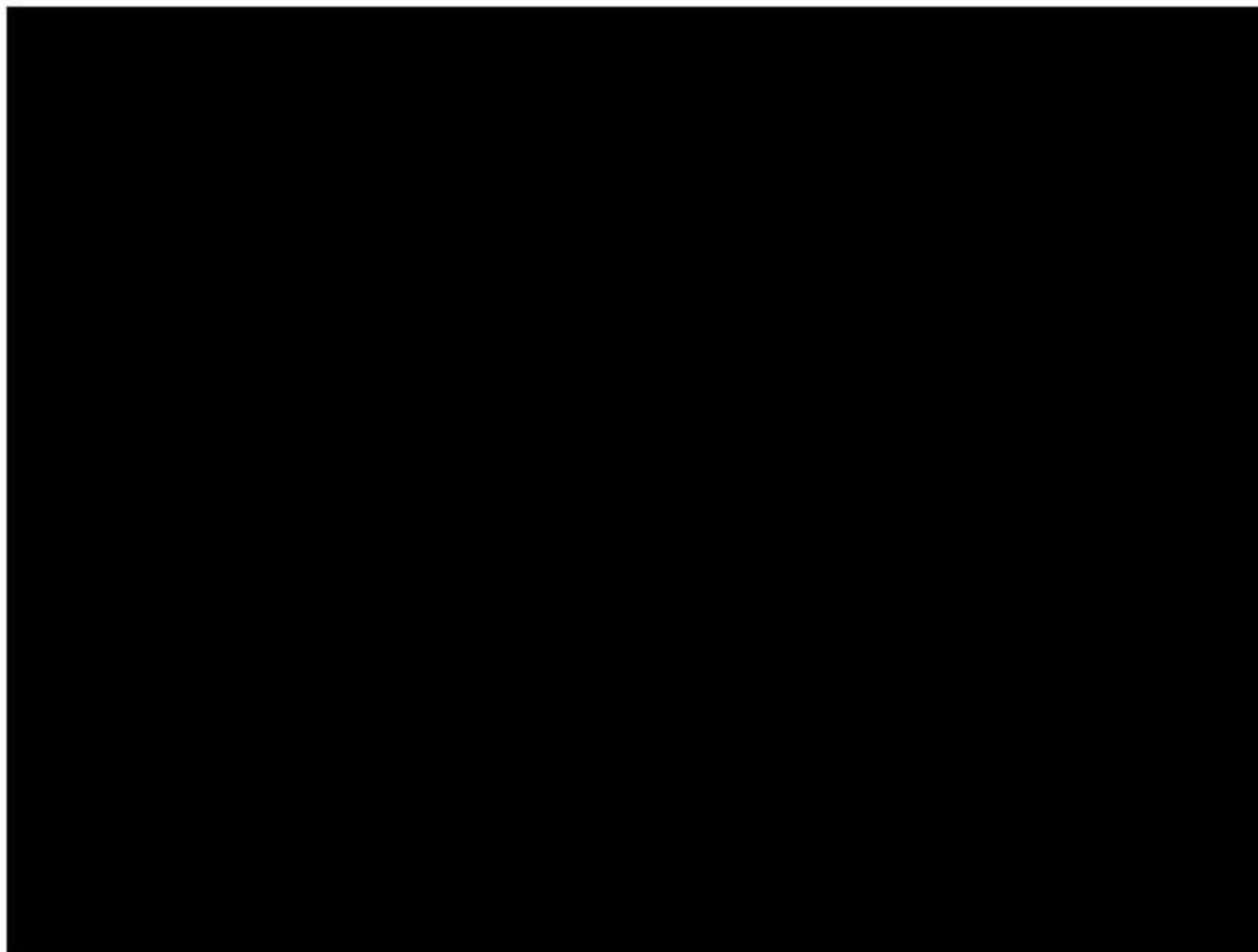

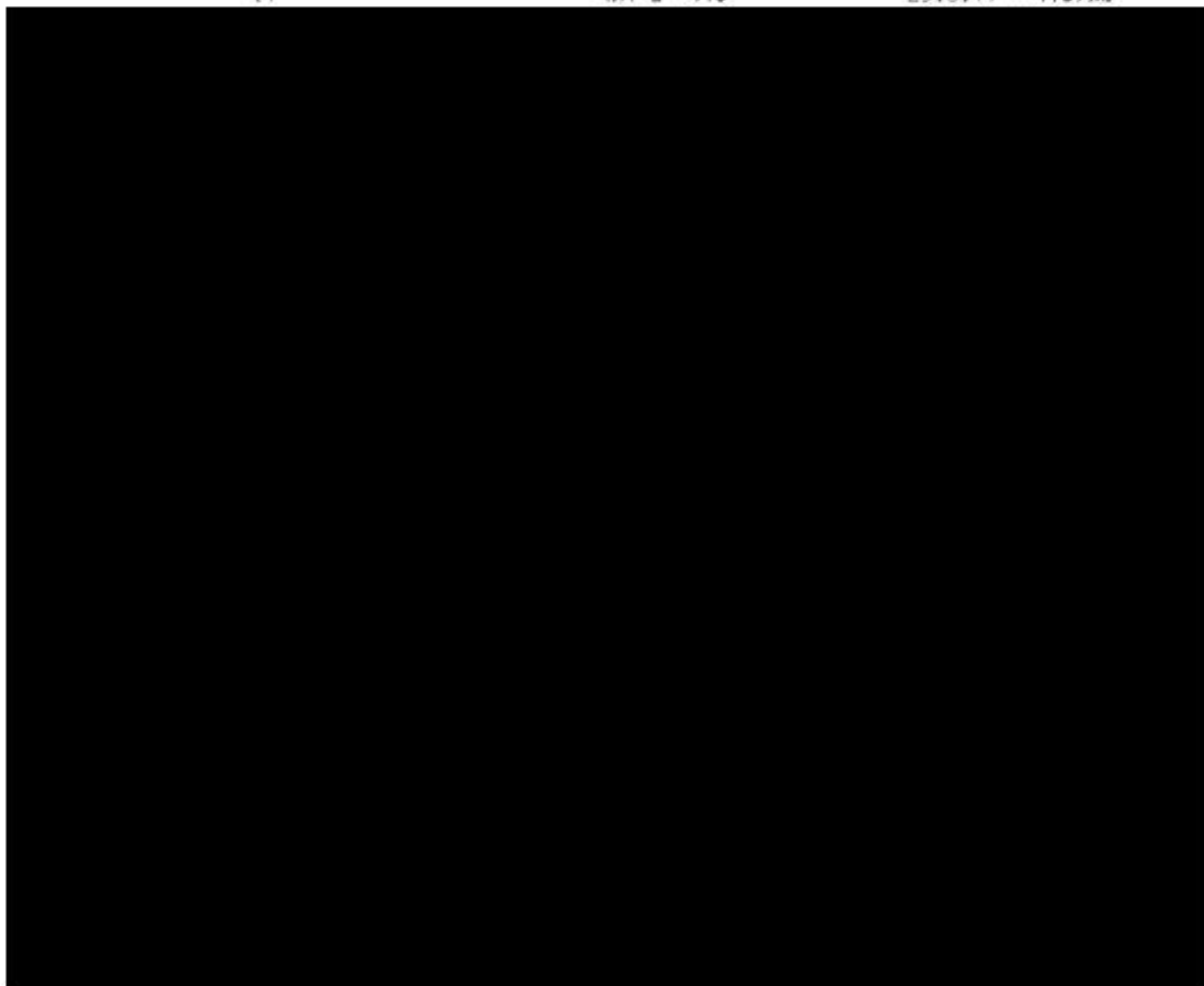

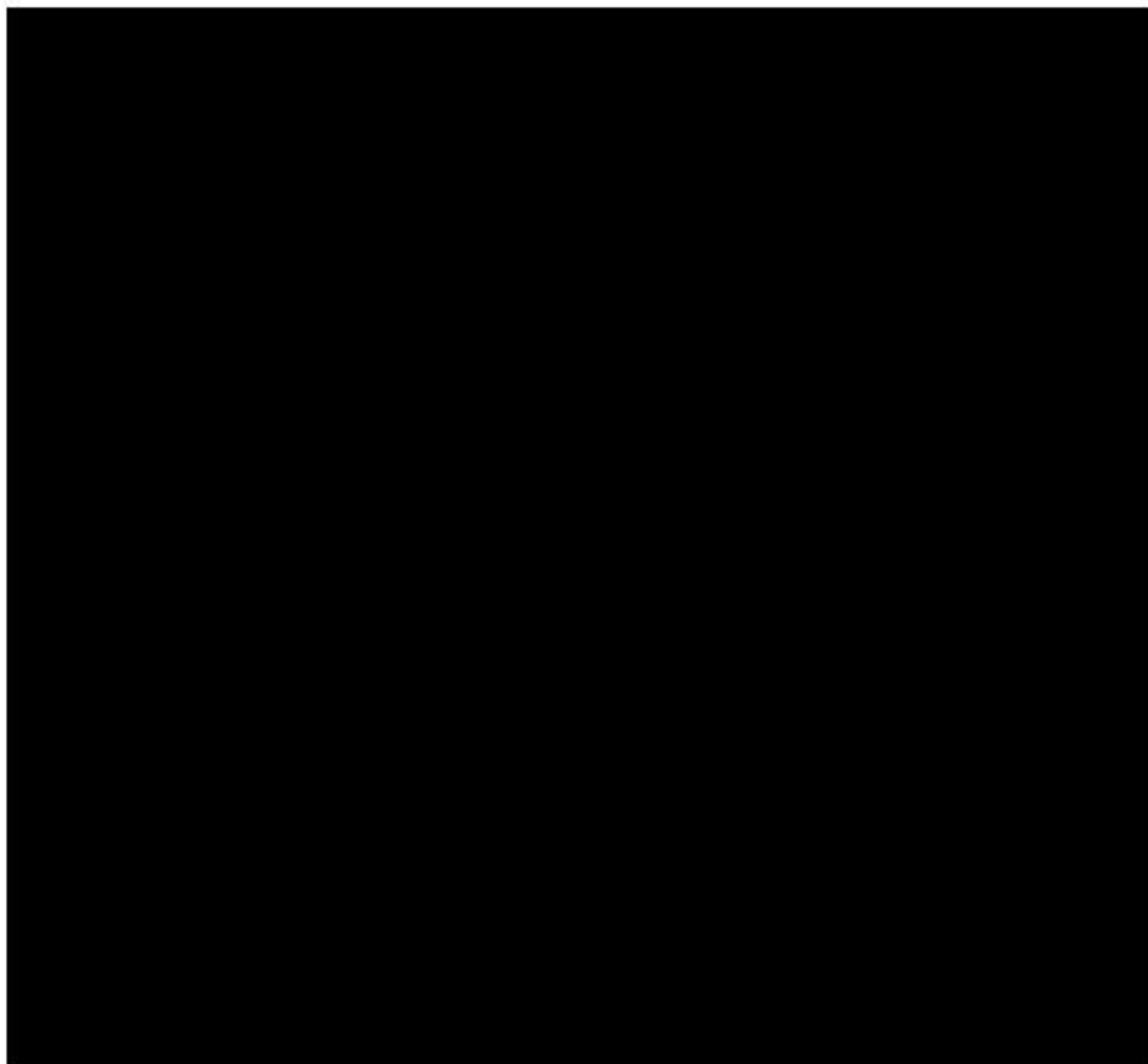

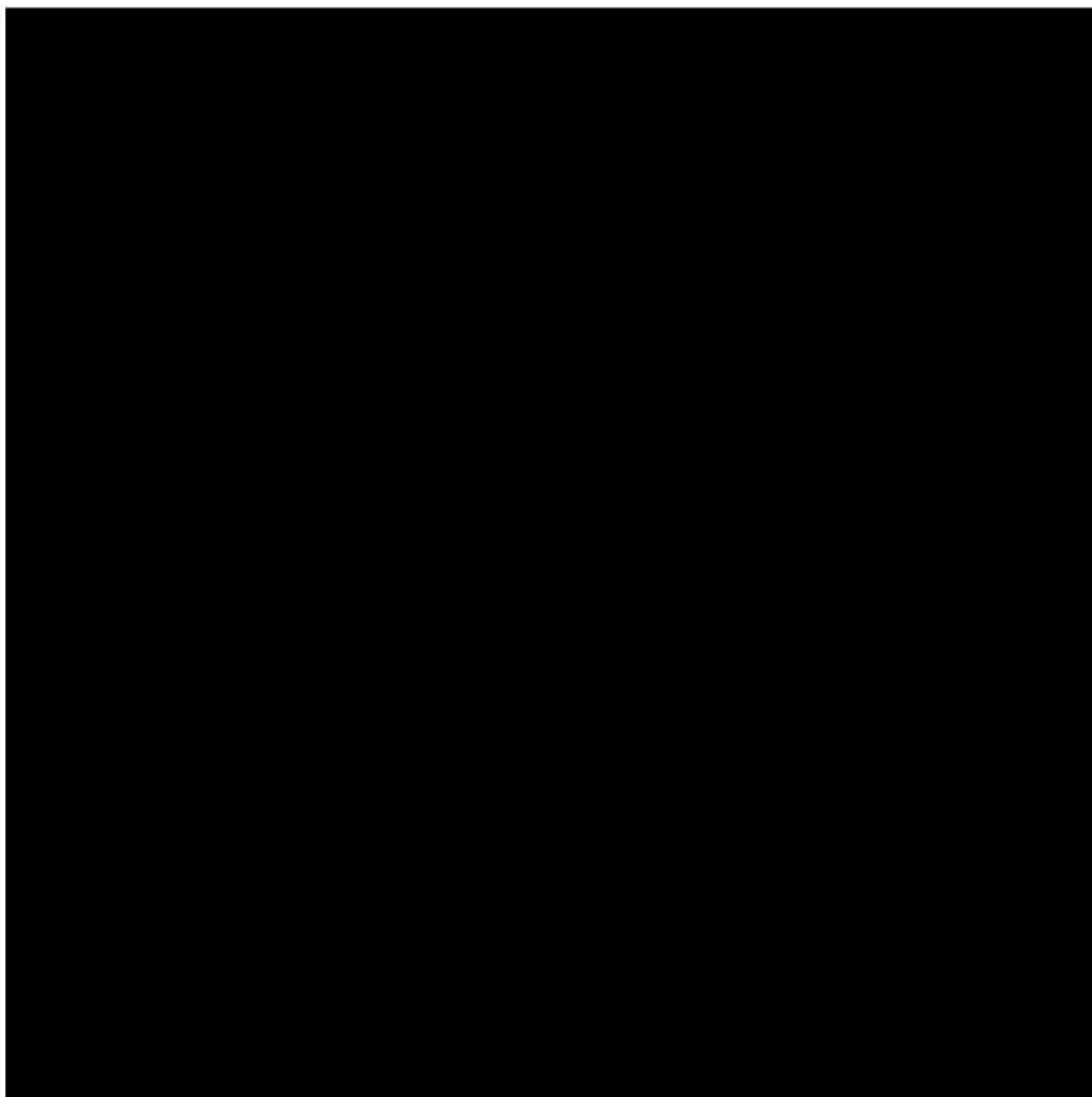

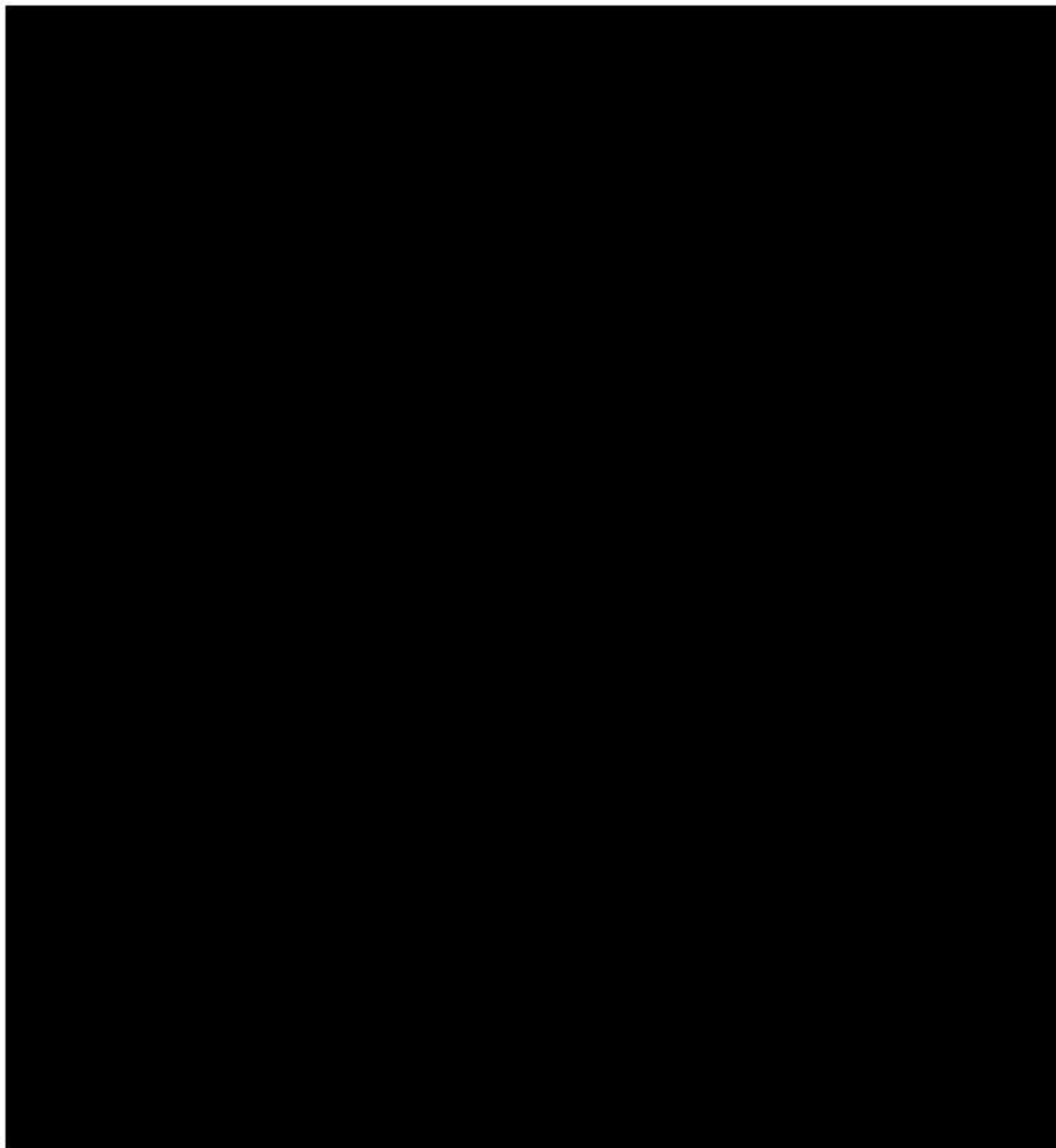

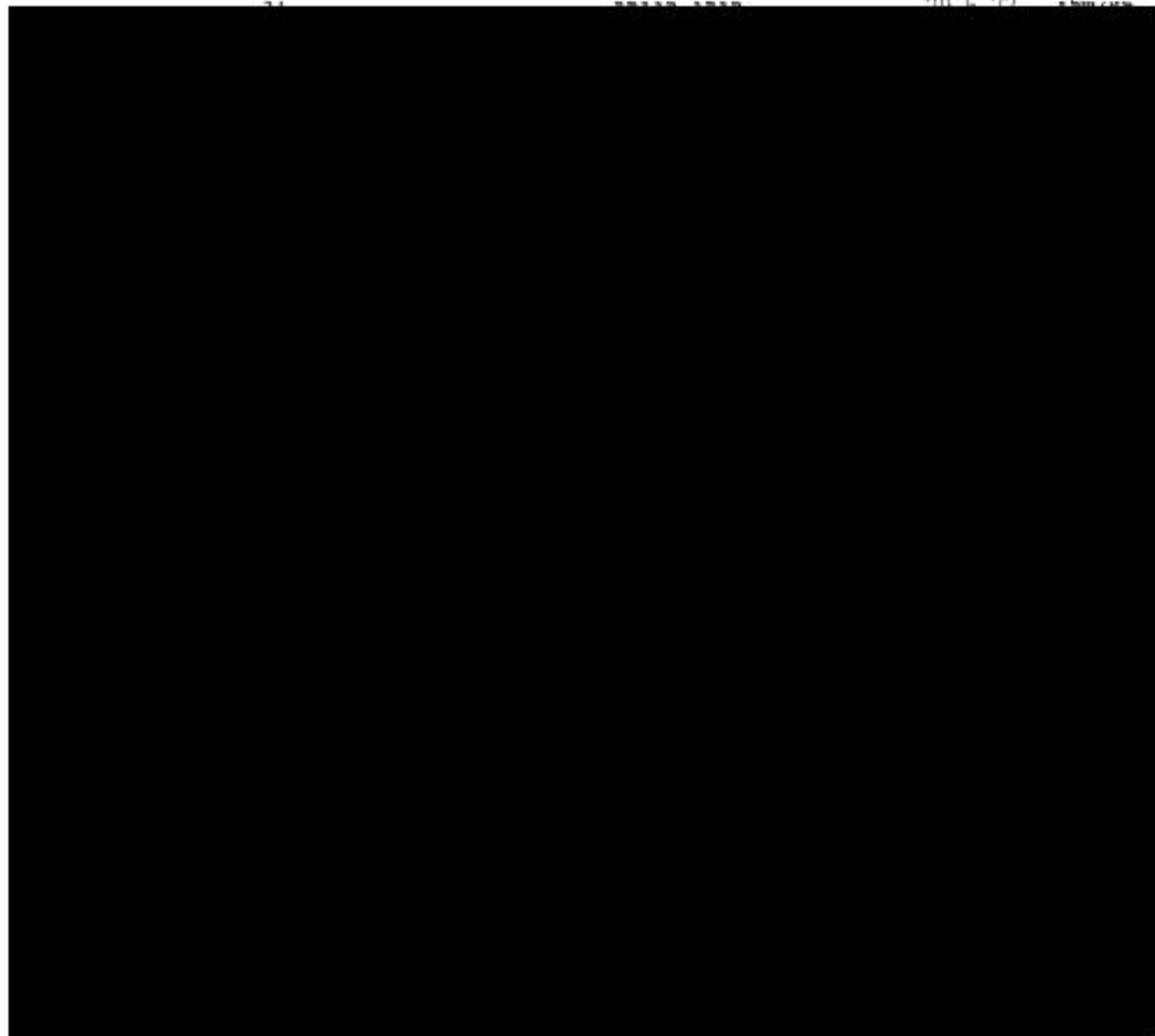

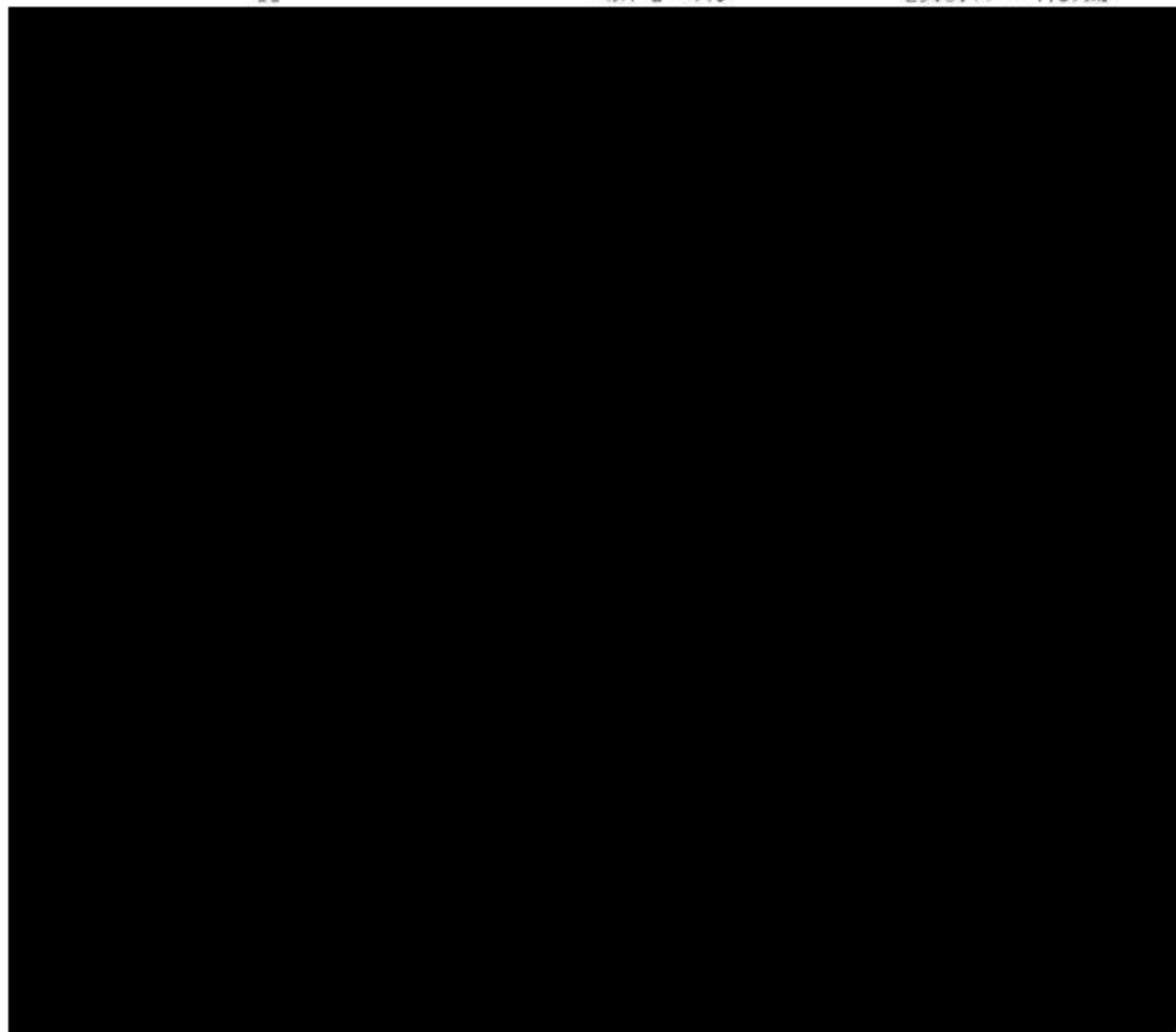

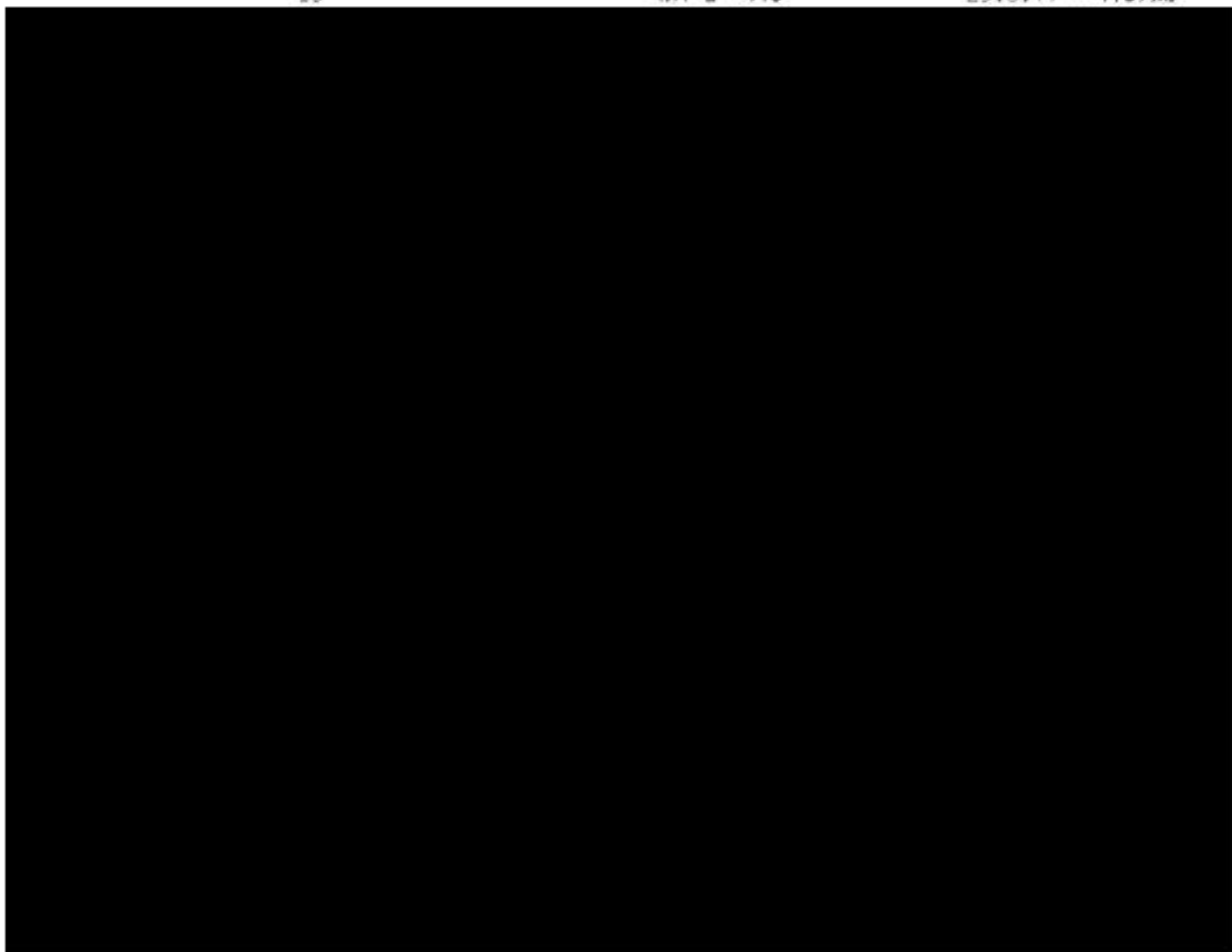

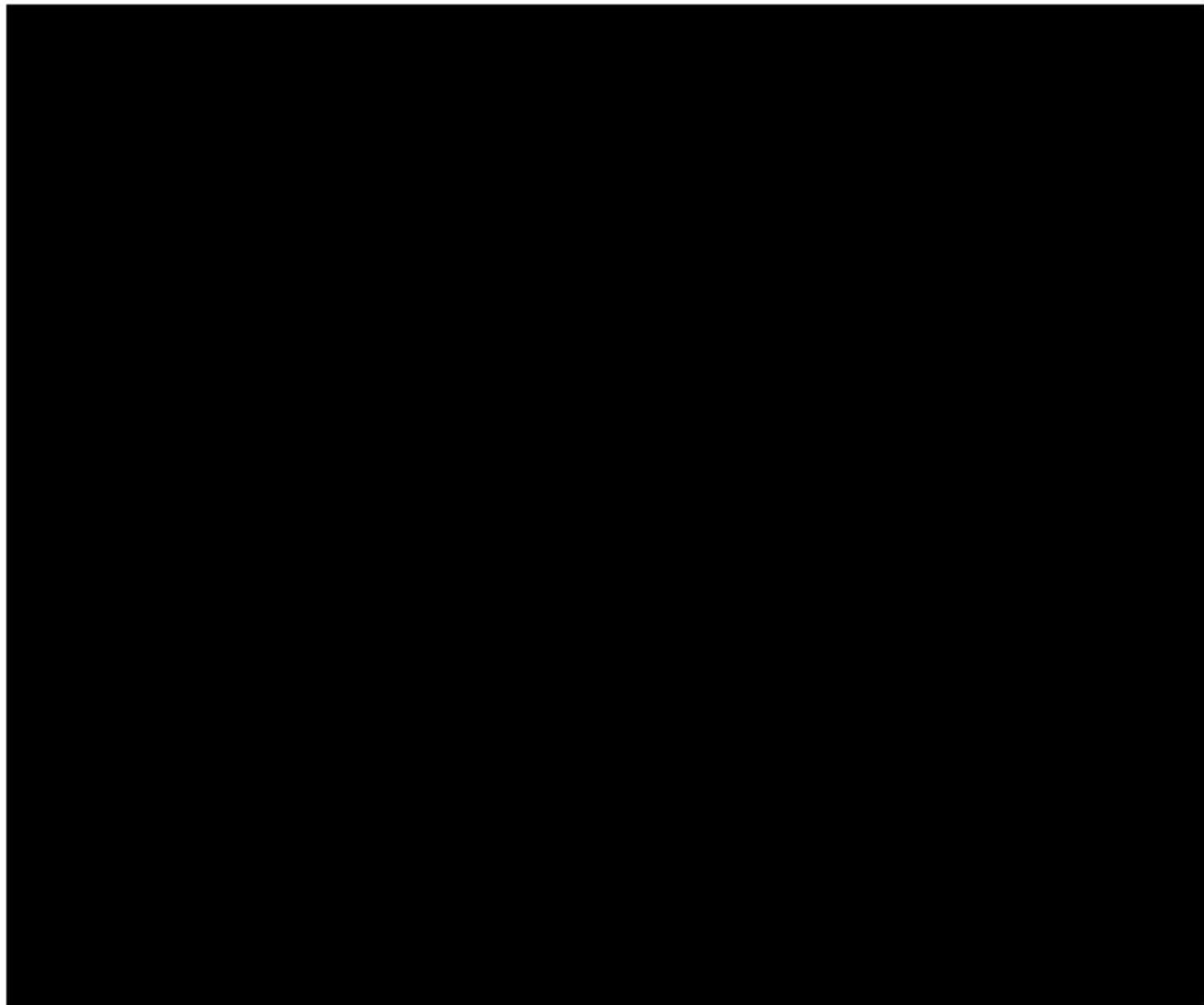

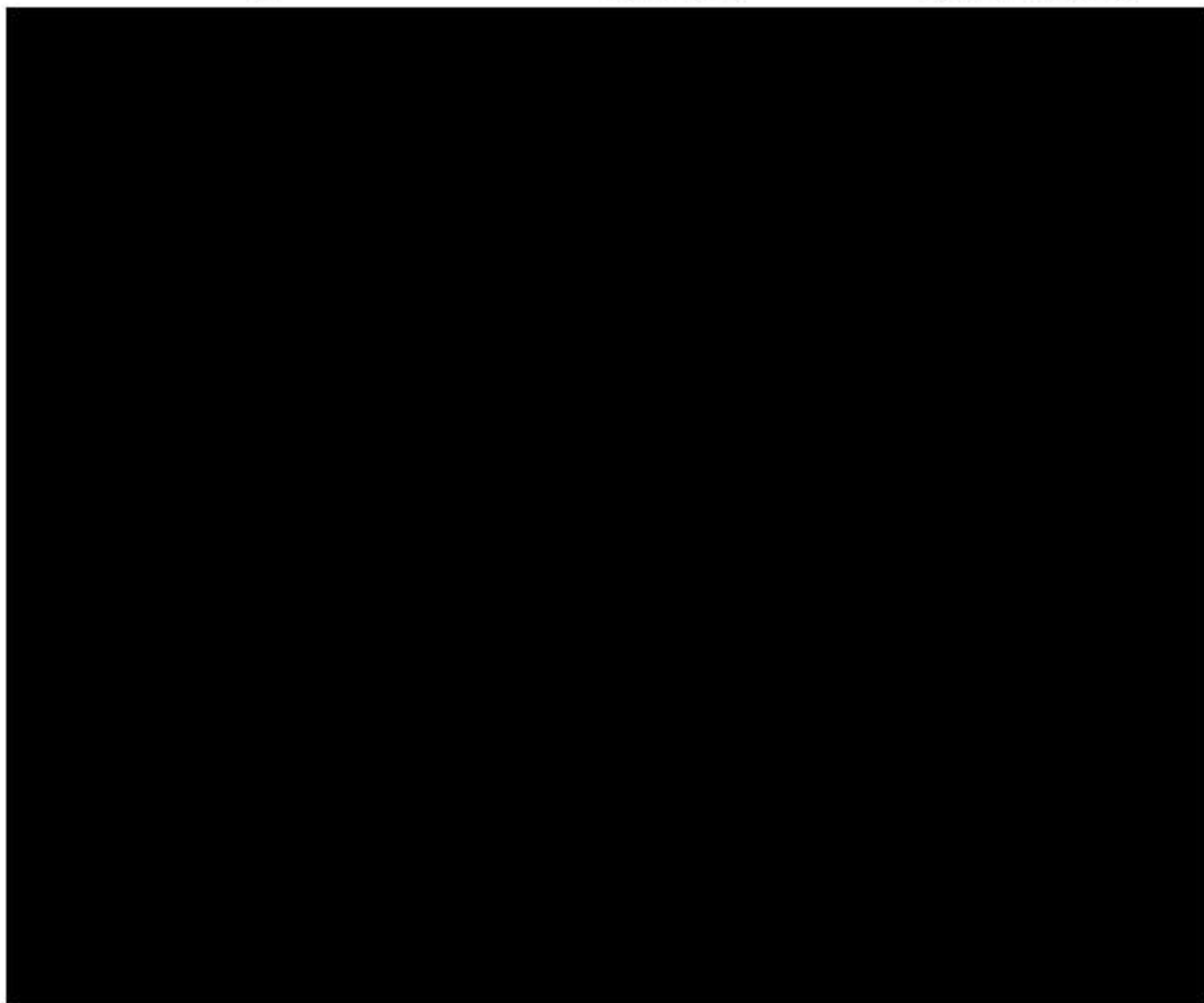

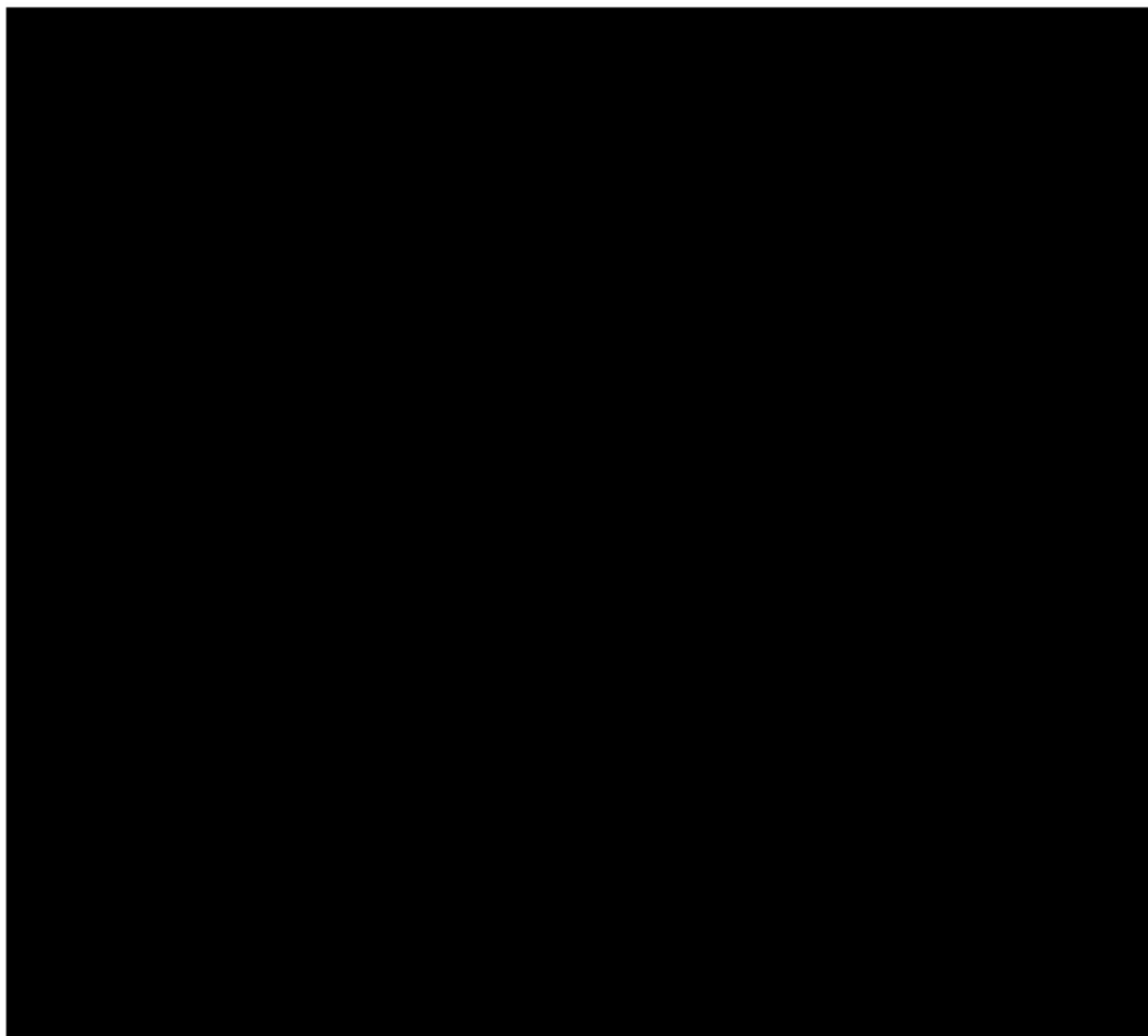

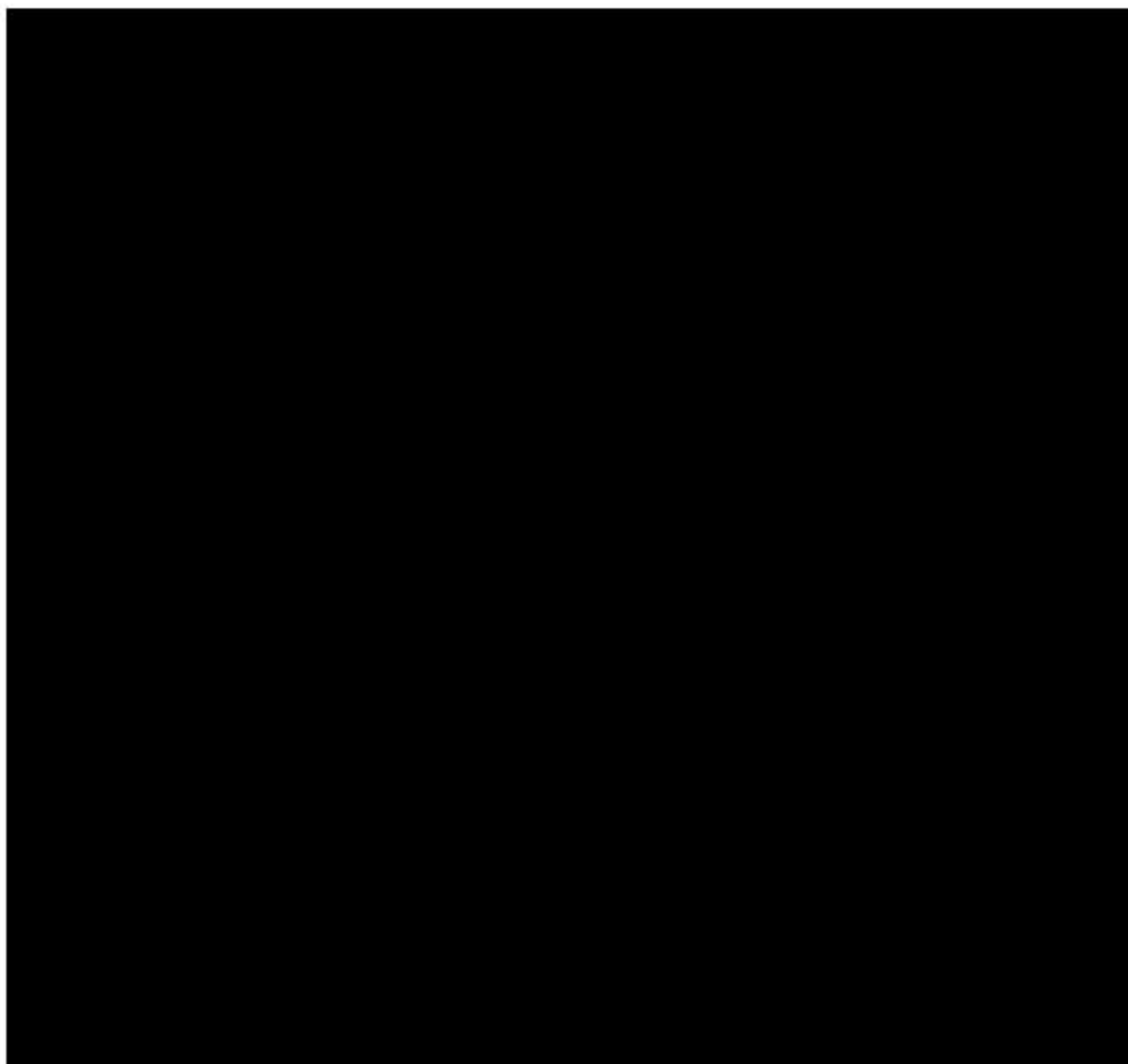

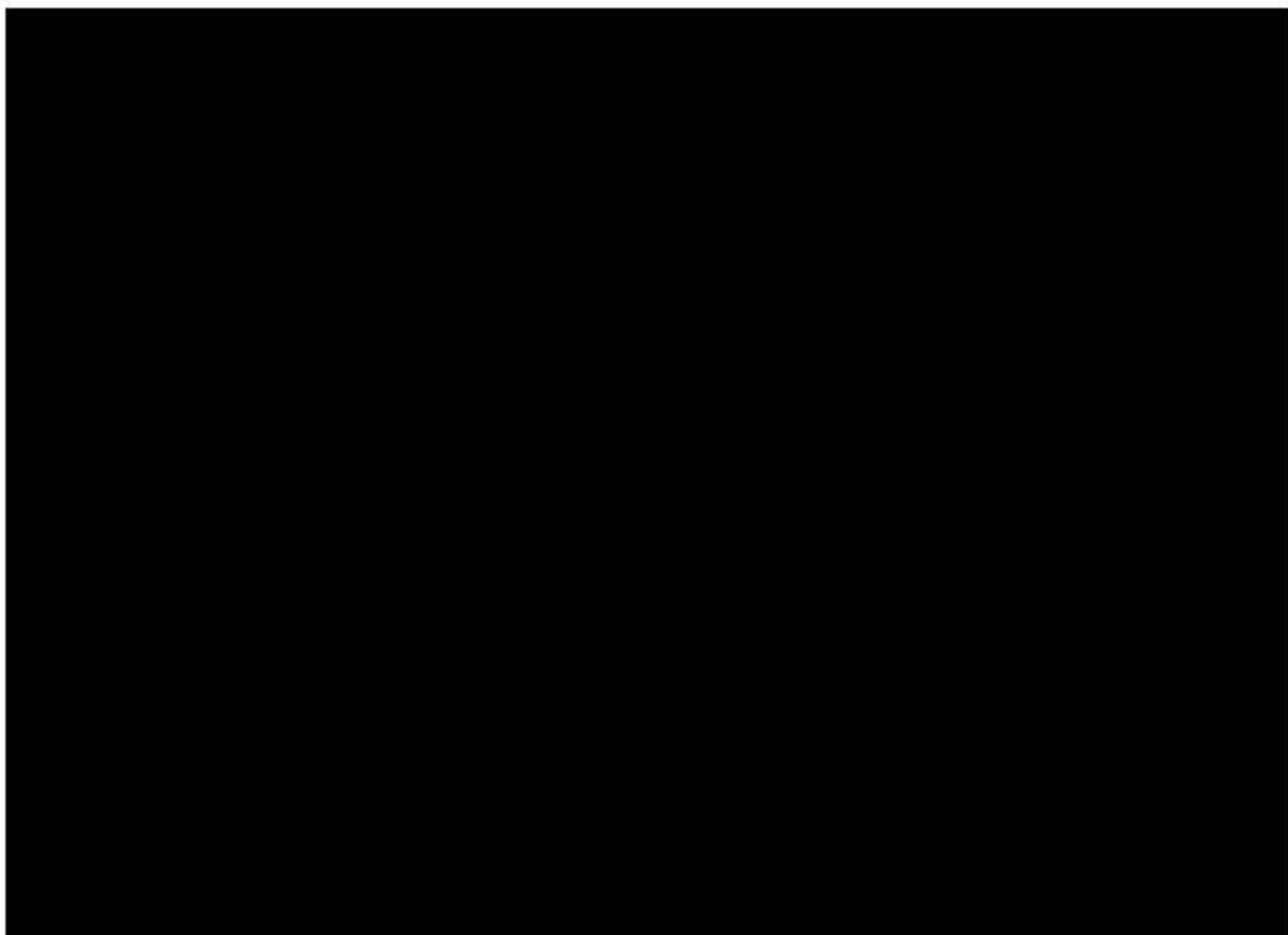

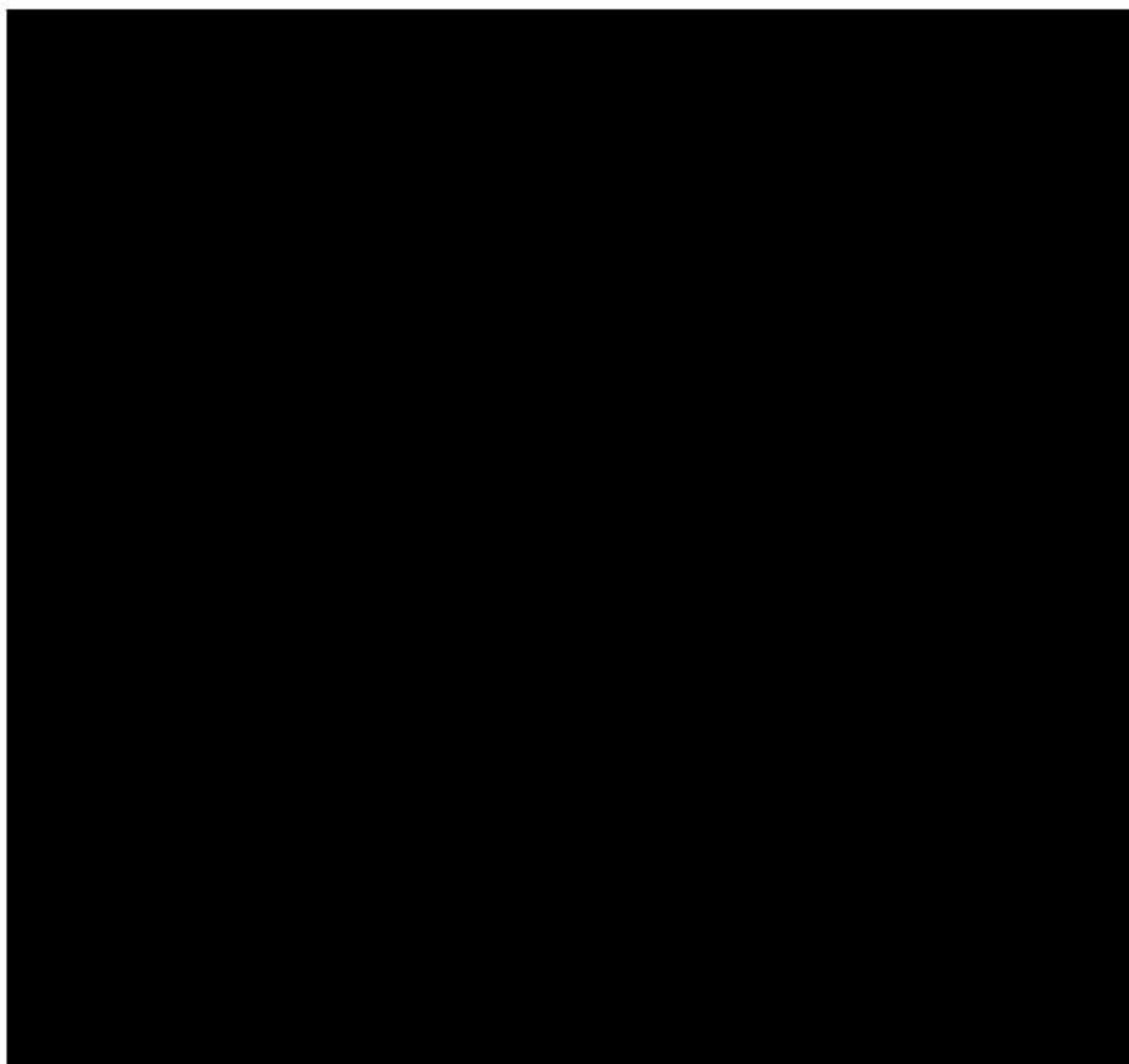

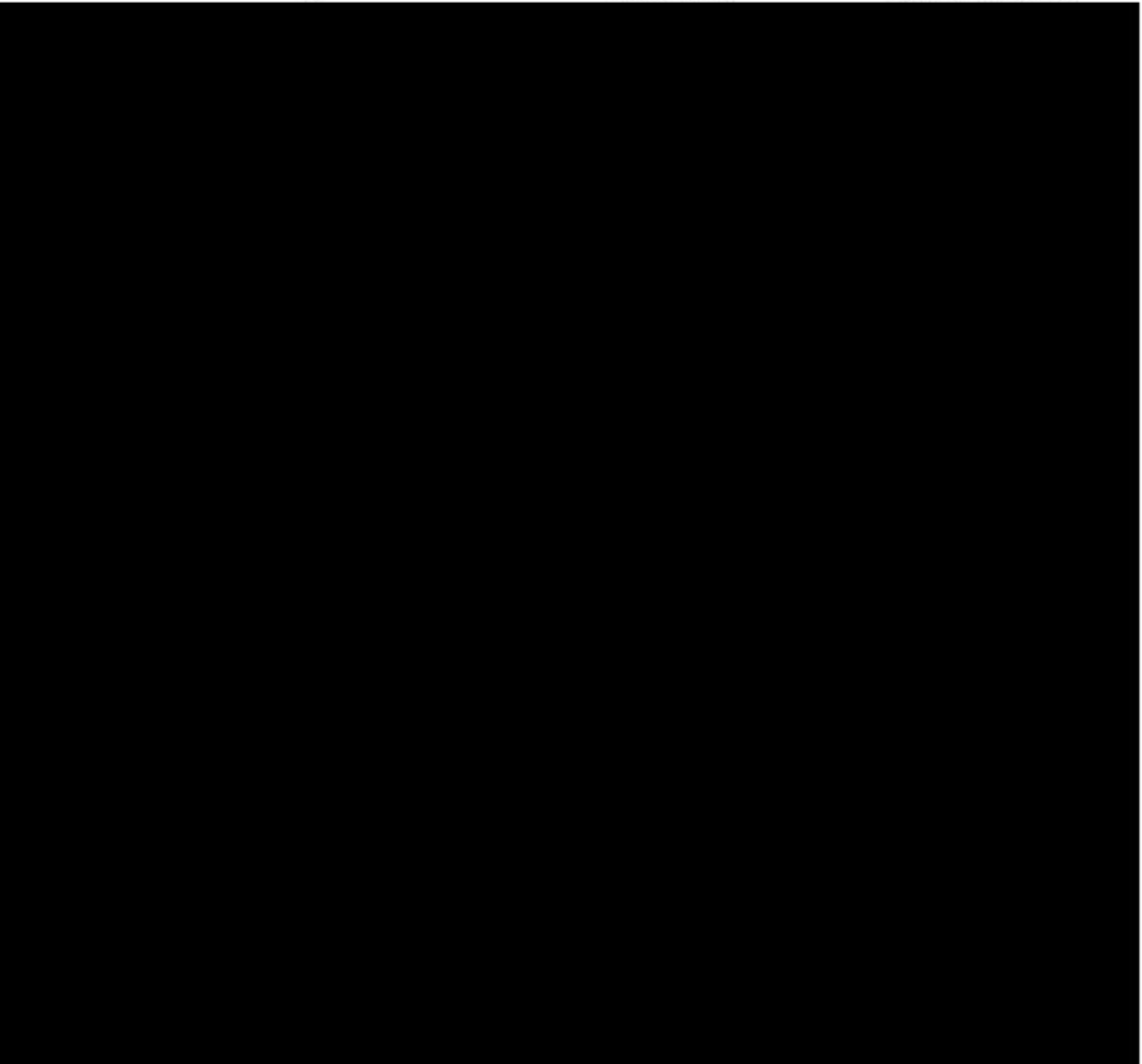

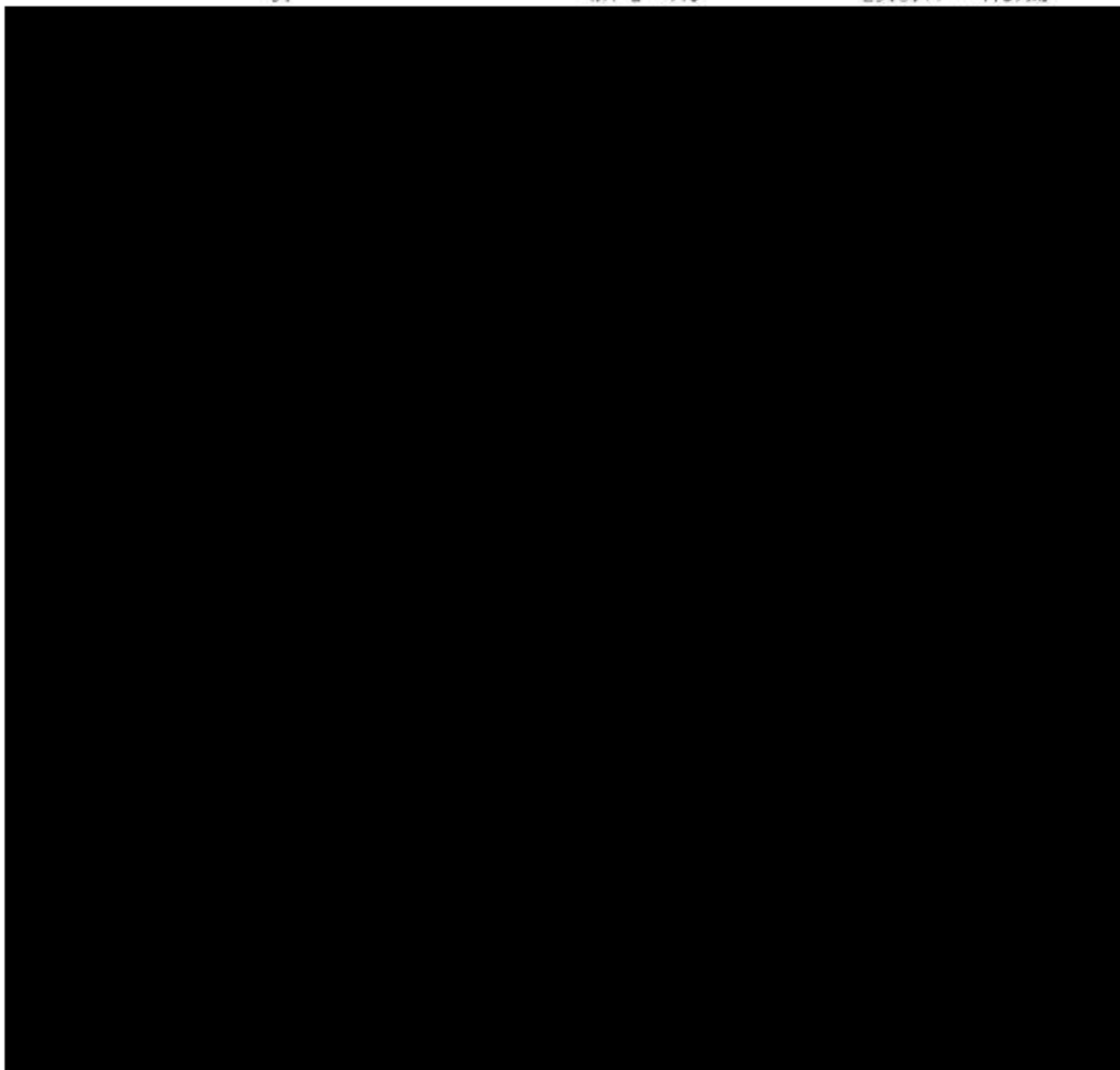

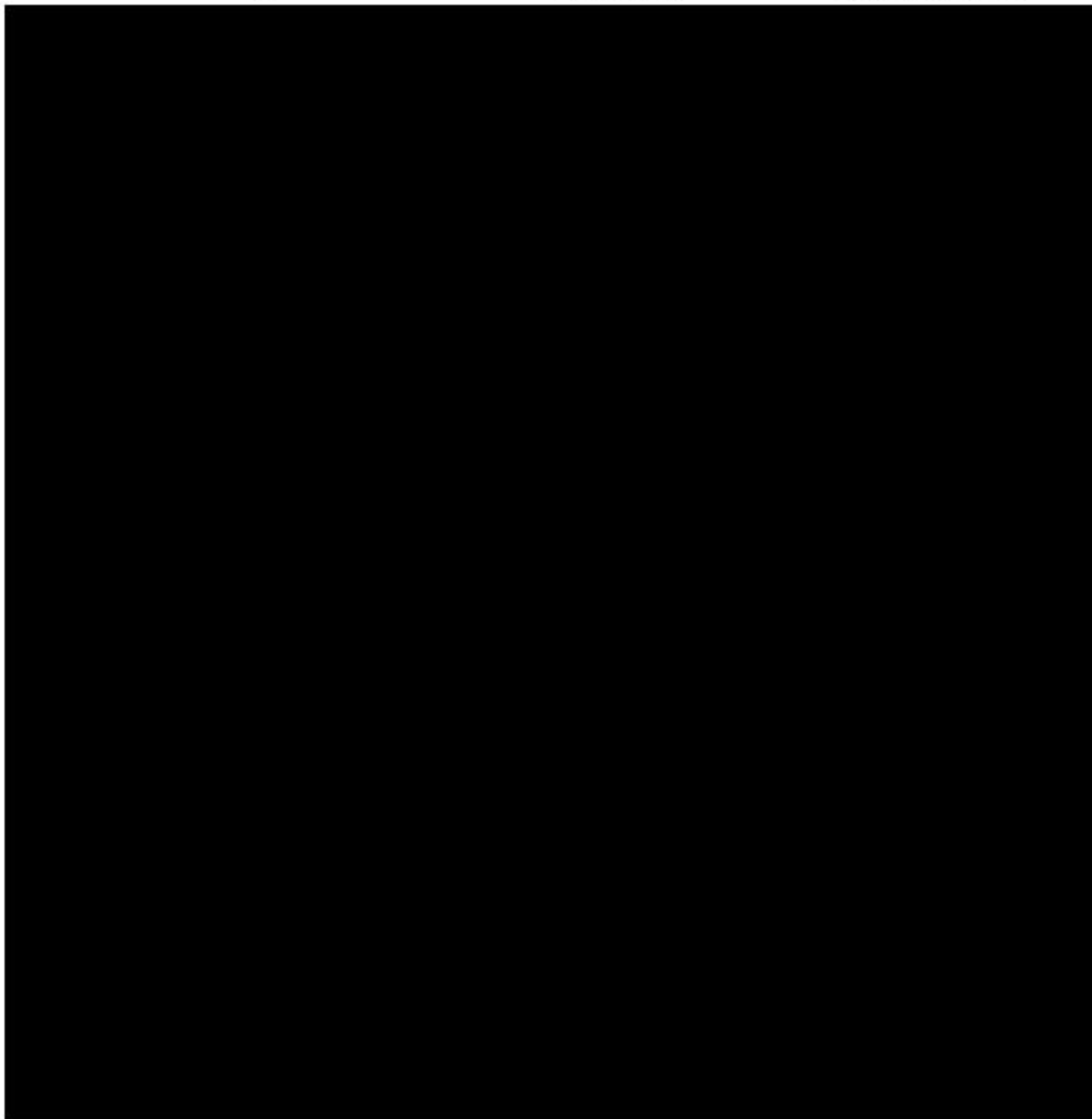

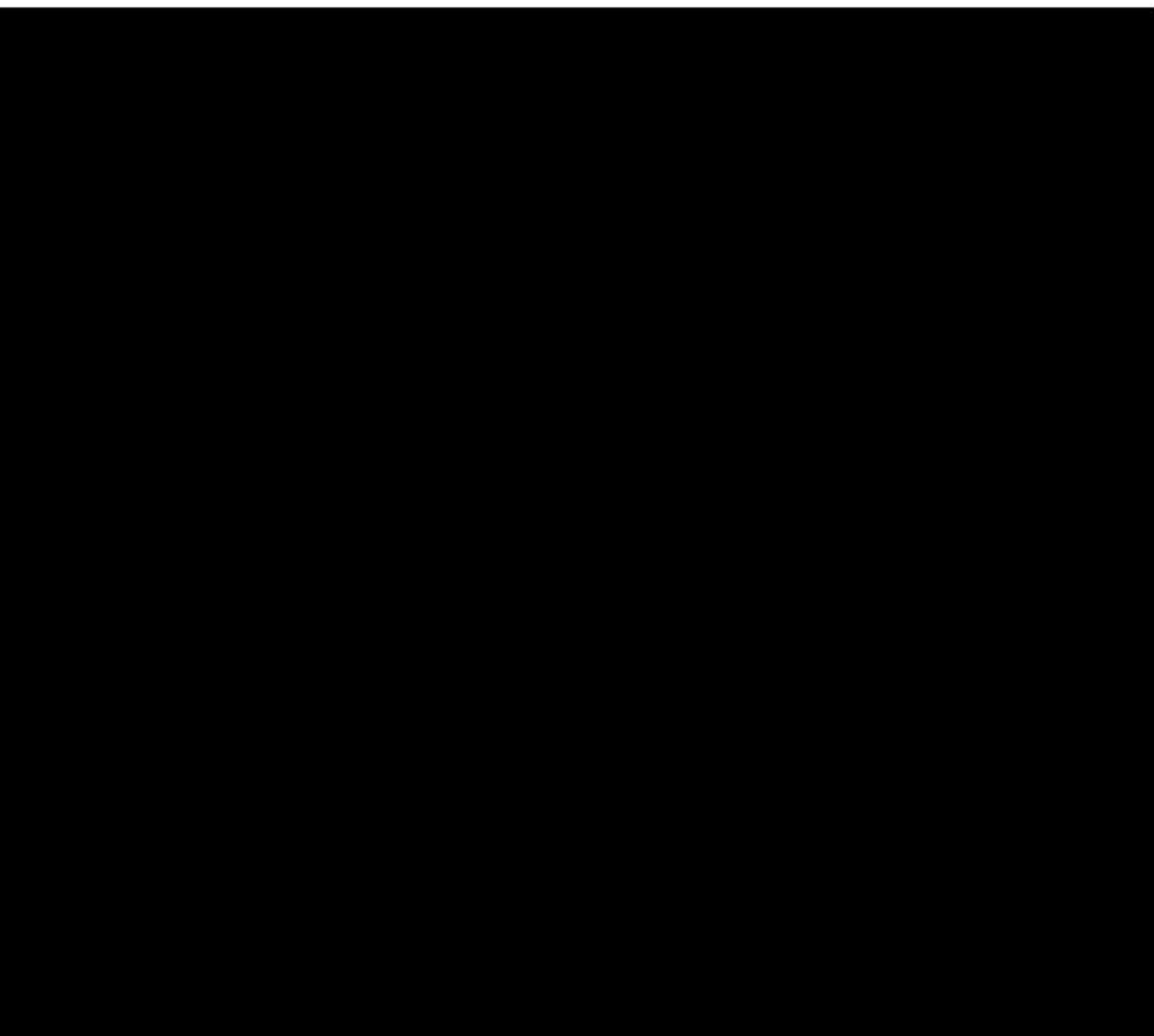

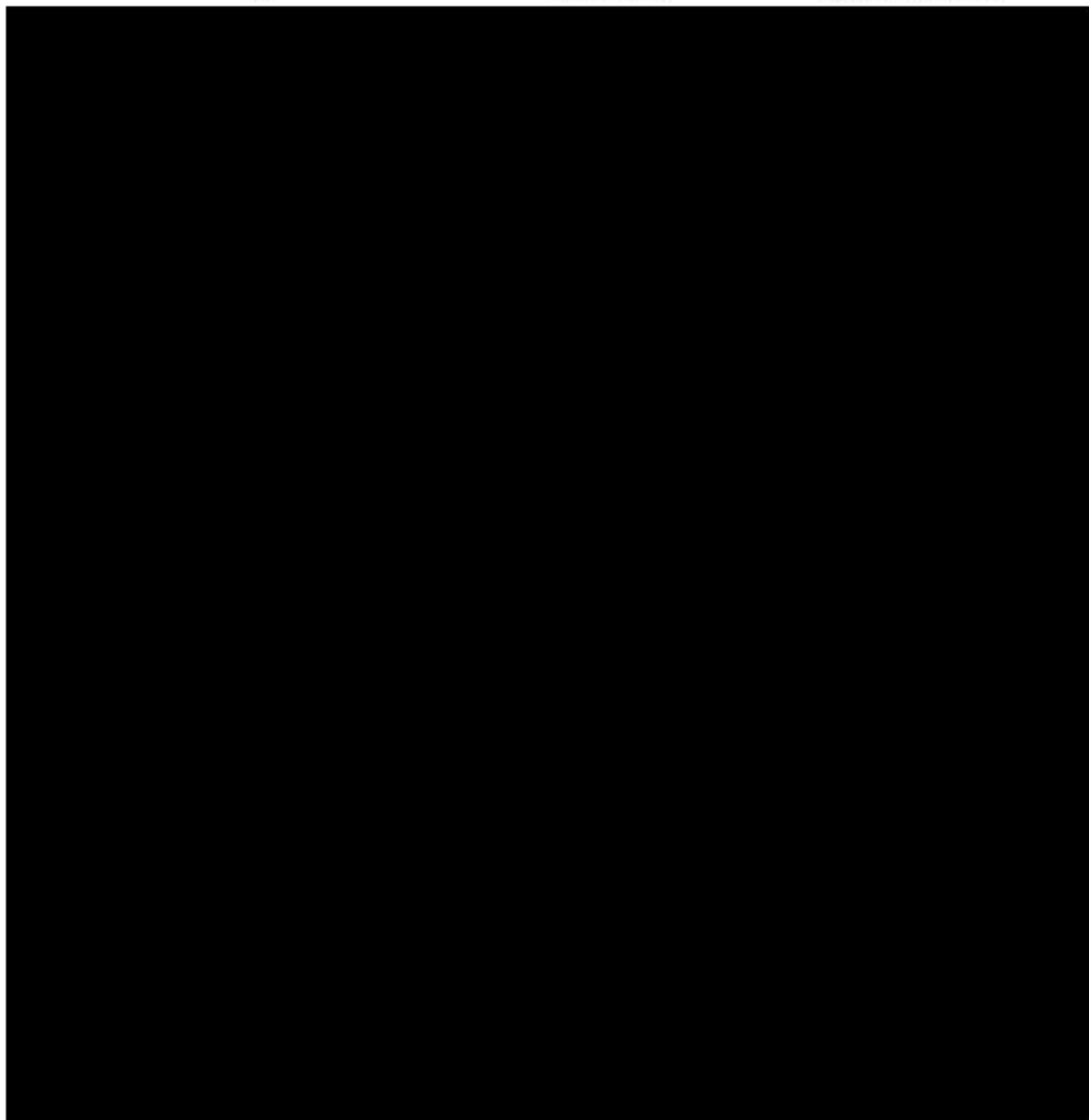

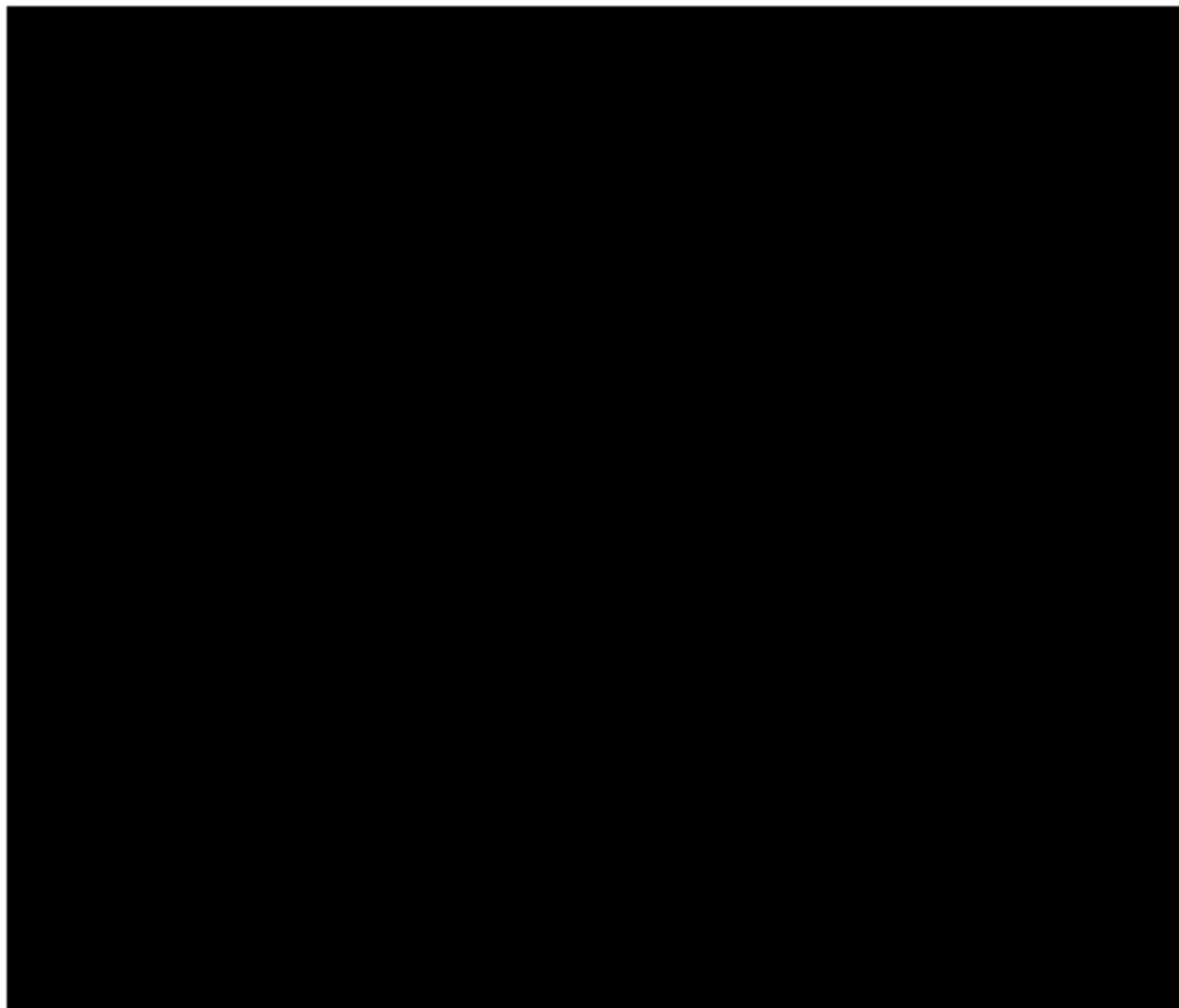

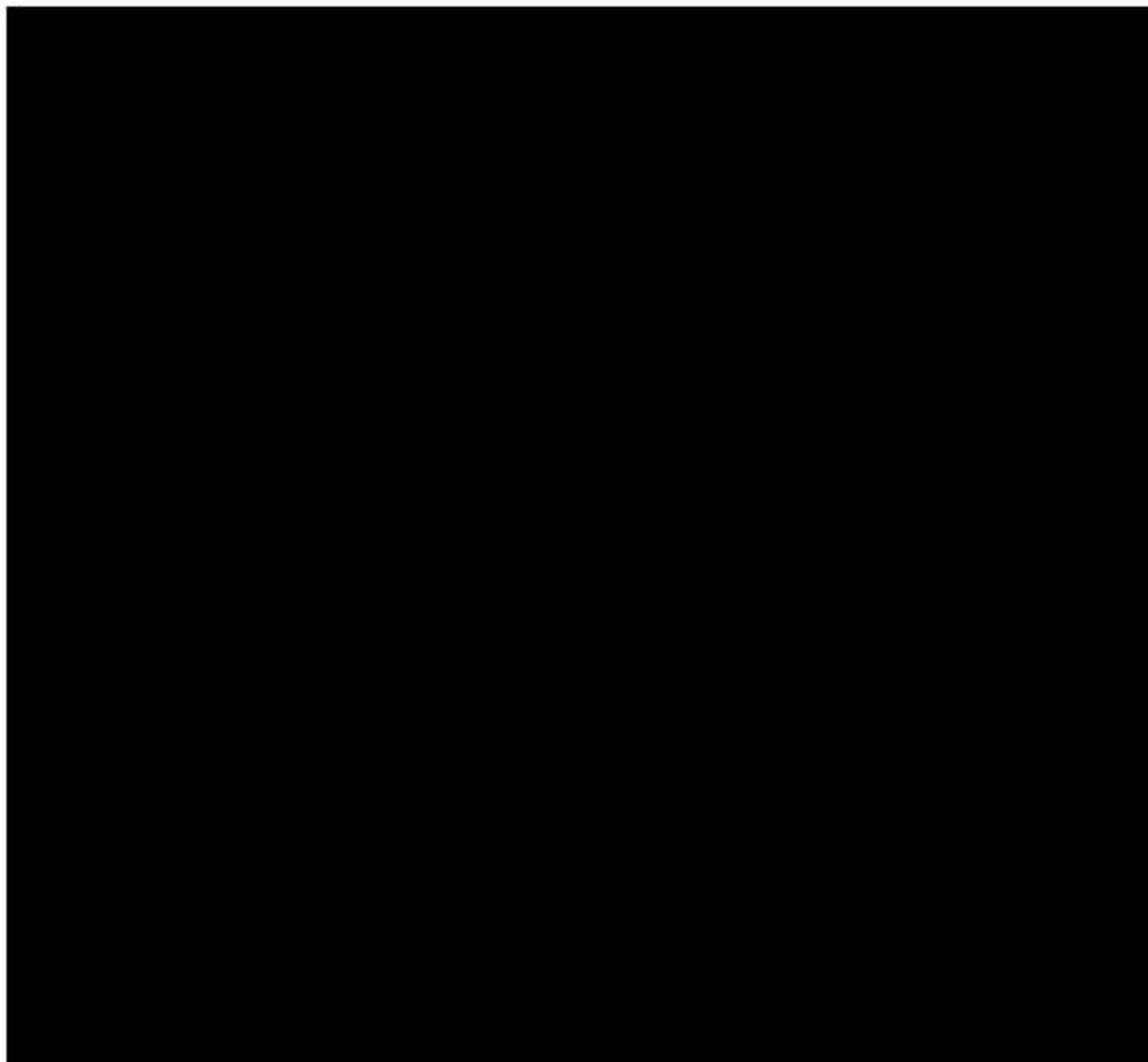

תורה.

639. ענינים מדיניים

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

מאז התקיימה הישיבה הסדירה האחרונה של הממשלה, עולמנו היה משופע בהודעות משני עברי האוקינוס, הפעם פחות הודעות רשמיות מטעם ממשלת ישראל ויותר הודעות מטעם אישי מפתח, אלה שיתכן שיצטרכו להקים את הממשלה הבאה; והרכה גם מעבר לאוקינוס, בדרגים מדיניים שונים, מהגבוהים ביותר ועד לדוברים השונים. אני מניח שחברי הממשלה קראו את ההודעות בעתונות, ואינני רוצה לשחזר את הראיונות וההודעות השונים, כי הם באמת פורסמו בפירוט רב, לעתים בדיספרופורציות מסוימות, בהיקף מלא. לכן אסתפק, פרט להערה שיש לי לומר בעקבות הדברים האלה, בתמצות של כמה דברים שנאמרו, ע"י הדגשת ציטוטים אחדים בלבד, והם הרלוונטיים ביותר. הערכה כללית יותר, מעין הערכת מצב, אעשה במסגרת הדיווח המדיני.

ראש הממשלה י. רבין:

אני רוצה למסור לממשלה - כשאדבר על סיכום העבודה, אני רוצה שלשה דיונים וסיכומים מרכזיים: דיון מדיני ביום א' הבא. נצטרך לקחת לזה הרכה שעות. ישיבת הממשלה תוקדש לנושא זה. ביום חמישי באותו שבוע, הסיכום והדיון הבטחוני, שבו אבקש מזה"ל לערוך סיכום מה השתנה, איפה אנו עומדים ולקראת מה אנחנו הולכים (זה ב-9 ביוני). סיכום ודיון כלכלי - ביום א' בעוד שבועיים, היום בעוד שבועיים. בשלושת הנושאים האלה אני רואה את הנושאים שמוצדק שהממשלה תשג עליהם שעות ותסכם. שר החוץ יפתח בנושא המדיני, שר האוצר יפתח בנושא הכלכלי, שר הבטחון - בנושא הבטחוני. אני חושב, שע"י התרכזות

בשלושת הדיונים האלה נוכל באמת להגיע לסיכום כלשהו, וגם לראות היכן אנו עומדים עכשו.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אז אולי ארחיב קצת גם בדברי הערכה של המצב. הפעם אסתפק בדברים שעתיבים גם תגובה, בגלל האסקלציה, ההסלמה הגדולה בהתבטאויות.

אבל לפני כן עלי להגיד לכם, שהסובייטים במגיעיהם עם האמריקאים, קובעים שהם מתרשמים ממגיעיהם עם נציגי אש"ף המוסמכים ביותר, שעקרונית אש"ף מוכן להכיר בזכות ישראל להתקיים, על בסיס של הדדיות. כלומר, שישראל תכיר בזכות הפלשתינאים למדינה עצמאית, ללא התחייבות מראש אם יהיה לה קשר עם מדינה ערבית אחרת, בין שמדובר בירדן או בסוריה או בשתייהן, או שלא יהיה קשר. מצד אחד, אין הסובייטים מתיימרים לומר לאמריקאים, שאש"ף מוכן לומר את הדברים הללו בפומבי. הם גם לא מוכנים לומר דברים שמשמעות מהם הכרה בישראל על תנאי של הכרה נגדית או סימולטנית.

ברור שהאמריקאים רואים בבעית היצוג הפלשתינאי את אחד הגורמים המכבידים על כינוס ועידת ג'ניבה, והאמריקאים רואים את עצמם קשורים בהתחייבויות שנתנו לישראל, גם בממשל הקודם וגם בממשל הזה, לגבי מעמדו של אש"ף.

כמו כן, ההתבטאויות השונות של ארה"ב בדרגים הגבוהים ביותר בדבר מהות השלום - THE ESSENCE OF PEACE - די מתקבלים על הסובייטים ובכדי לחייב את עצמם, הם מבינים שיש לעמוד על מהות השלום. מצד שני, הסובייטים עומדים בהחלט על עקרון החזרה לקווים שלפני מלחמת ששת הימים ועל יצוג הפלשתינאים בג'ניבה, קרי אש"ף, ועל זכותו של העם הפלשתינאי להגדרה עצמית.

ולבסוף, כמה מההתבטאויות האמריקאיות החשובות: בנאום באוניברסיטת נוטרדאם ב-23 במאי, אמר הנשיא קרטר בין השאר (אני מצטט): "אנחנו מצפים שישראל ושכנותיה ימשיכו לראות עצמן מחויבות (TO BE BOUND) עפ"י החלטות 242 ו-338, שעליהן הסכימו בעבר". נתבקשנו ע"י עוזרים שונים בארה"ב לשים לב לנאום של הנשיא באוניברסיטת נוטרדאם יותר מאשר להתבטאויות מקריות אלו או אחרות בהודמנויות שונות של דרגים שונים בממשל.

למחרת, ב-24 במאי, אמר דובר "הבית הלבן" כי בשיחות בין הנשיא קרטר והנסיך פאהד דובר (ואני מצטט) על "ההליך אשר בשלב מסוים בו יושגו מולדת בטוחה לפלשתינאים ומדינת ישראל בטוחה, עם גבולות בטוחים בשני המקרים". במסיבת עיתונאים שהתקיימה ב-26 במאי, אמר הנשיא קרטר בתשובה לשאלה, ואני אצטט את השאלה, כי אז תובן יותר רות התשובה: שאלה (אני מצטט) - "בהצהרות הפומביות חמכת בנסיגת ישראל לגבולות 1967, עם תיקונים קלים (מה שהם קוראים MINOR ADJUSTMENTS). האם זאת עדיין עמדתך, והאם יש דרך כלשהי בה ישראל יכולה להתזקק בגדה המערבית, תוך התאמת ההגדרה בדבר "תיקונים קלים" לפני השטח? תשובת הנשיא: "זאת עדיין עמדתי, אף שיכול אני להוסיף שוב כי ארה"ב, ואני כנשיא, אין לנו תכנית להסדר מזרח-תיכוני, אולם ההנחות הבסיסיות הותוו בבהירות רבה בהחלטות ארגון האו"ם, שהועברו במועצת הבטחון ואשר ממשלתנו הצביעה בעדן ותמכה בהן, וזאת מדיניות המחייבת את הממשל. הן כוללות (אני ממשיך לצטט) את זכותם של הפלשתינאים ל-HOMELAND, למולדת, לקבלת פיצויים על נזקים שסבלו, הן כוללות נסיגה ישראלית משטחים כבושים ("נסיגה" בלי הא הידיעה) מאז מלחמת 1967, והן כוללות סיום מצב הלוחמה (הוא אמר BELLIGERENCY, ולכן אני אומר "לוחמה") וכינון גבולות קבועים ובטוחים". כאן הוא אמר בעצם "כינון מחדש" ("RE-ESTABLISHMENT") של "SECURE BORDERS".

ראש הממשלה י. רבין:

מזה אפשר להניח שפעם היו?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

מזה אפשר להניח, שהקווים של לפני 1967 היו בטוחים, ושצריך לכוון אותם מחדש. הוא עוד מתייחס לרוג'רס (לקחתי רק את התמצית שבחמצית מדבריו).

"הן כוללות, איפוא, נסיגת ישראל משטחים כבושים מאז מלחמת 1967, והן כוללות סיום מצב הלוחמה וכינון מחדש של גבולות קבועים ובטוחים. כל הדברים הללו הובעו בכתב באותן עמדות של האו"ם, שכל ממשל אמריקאי תמך בהן מאז, והן אושרו. אני בהחלט מניח, כי נסיגה מטריטוריות של הגדה המערבית, בין אם חלקית ובין אם שלמה, תהיה חלק מהסדר סופי. אבל ההסדר טעון עיבוד בין ישראל לבין שכנותיה (עיבוד והבהרה). אנחנו איננו מתכוונים להגיש מתאר של הגבולות הסופיים כפי שהם חייבים להיות. זה איננו מתפקידנו. אנחנו נחקור אפשרויות להסכם משותף, ואנחנו שומרים על זכותנו להביא ברבים את דעותינו, אך אין לנו שליטה על אף אחד במזרח התיכון ואין אנחנו רוצים לשלוט על אף אחד באותו איזור. אך אותם שלושת העקרונות הבסיסיים: שלום של קבע (מהות השלום), גבולות בטוחים (DEFENSIBLE BORDERS) ופתרון הבעיה הפלשתינאית, כולם היו והינם חלק בלתי נפרד של כל הסדר שהוא".

שאלה אחרת: "התוכל לספר לנו על כמה ממשטבותיך, ראשית על ההסדר (DISPOSITION) בכל רמת הגולן, שאלת ירושלים ואיזורים אחרים בדומה לאלה? התוכל לומר במה שונה הצעתך בדבר תיקונים מזעריים מהתכנית האמריקאית של 1969 (תכנית רוג'רס)?" תשובת הנשיא קרט: "לא. לא אוכל להתייחס לדברים ספציפיים אלה. חושבני שיהיה זה בלתי הוגן מצדי לנסות ולשרטט קו על מפת הגולן, הגדה המערבית, ירושלים או חצי האי סיני. זהו הדבר שחייב להיעשות במשא ומתן בין הצדדים המעורבים. אך אני חושב גם שהיה ברור כי ארה"ב לא קידמה את רעיון ההסדר כאשר הוגשה התכנית המכונה תכנית רוג'רס, ללא התיעצויות מוקדמות

מתאימות עם המדינות השונות, שהיו מעורבות בשאלת המזרח התיכון. אני סבור, הוא מוסיף ואומר, כי מוטב לדבר במונחים של מה עומדת להיות מדיניות ארצנו לטווח ארוך. אבל ככל שהדבר נוגע בהגדרה מדויקת של גבולות, אין לי יכולת ואין לי נטיה לעשות זאת".

שימו לב לכך, שההסתייגות מתכנית רוג'רס כאן היא בענין ההתיעצות המוקדמת. ראשית, בזה שהיא הזיקה ולא תרמה לקדם את השלום כשהוצגה; שנית, המגרעת שלה איננה כל כך בתכנה, אלא בכך שלא באו בדברים עם הצדדים, והפתיעו את העולם.

אני ממשיך הלאה. חלק מהתשובה נוגע לענינים הפנימיים, אבל היות וזה קשור בענין המדיני, אני קורא: בשאלת הבחירות אמר הנשיא קרט: "בנוגע לתוצאות הבחירות בישראל סבורני כי השאלות הבינלאומיות נדונו בישראל בעת מערכת הבחירות ברפרוף. דעתי היא כי תוצאות הבחירות לא השפיעו במיוחד, אם בכלל, באמצעות איזו שהיא הצהרה שלי". כלומר, הוא רוצה שלא יחשדו שהצהרותיו קשורות תלילה במערכת הבחירות, הצהרה הקשורה בישוב הסכסוך במזרח התיכון. "עמדותינו, כלומר עמדת הממשל הזה, תואמות את עמדת קודמי, ולמעשה מבחינה היסטורית ארה"ב הצהירה על עקרונות אלה. חושבני שזה משהו שחייב להיות ADDRESSED FRANKLY ע"י הממשלה הצפויה בישראל, ע"י עם ישראל (איזו אבחנה מוזרה), שכניהם הערביים וע"י העם האמריקאי. כך שאינני מתכוון להמנע מלהביע בציבור בבירור את עמדותינו בעניני חוץ, במקרים בהם הממשל ומתן בעיצומו או כשיהיה לנו הסכם עם הצדדים הנושאים ונותנים".

(עד כאן רשמה א.ב. - מכאן ל.ד.)

היתה עוד שאלה, שהתבססה על הערותיו הראשונות של הנשיא: "האם אתה רואה כמר בגין מכשול אפשרי לתהליך השלום"? תשובת הנשיא היתה: "לא, אינני סבור כך, אין לי שום אפשרות לדעת מי ירכיב את הממשלה החדשה. ברור שמר בגין מנהיג את מפלגת הליכוד, שתפסה מקום ראשון ואנו מנתינים עתה לאישור

הבחירות בישראל ולכך שנשיא ישראל יבקש ממנהיג אותה המפלגה להרכיב ממשלה. לאחר מכן, ולפני שחושלם הרכבת הממשלה, יש ברעתי לברך את מר בגין - אם יהיה זה הוא - ולהזמין אותו או את ראש הממשלה המיועד לבוא הנה לדיונים עמי. ברור שנוצרו קשיים כתוצאה מחילופי הממשל בישראל, אך לטווח ארוך וכפי שזה מקובל אצלנו או בכל דמוקרטיה כמו ישראל, משקפים מנהיגי הממשלה, די בדיקנות, את התקוות ואת החששות ואת המטרות של העם שהם נבחרו להנהיג אותו. מר בגין יצטרך להרכיב ממשלה ויצטרך להביא בחשבון אינטרסים מנוגדים בהרכיבו את הקבינט שלו. זה אמור גם לגבי שיתוף סיעות אחרות כדי להשיג רוב בכנסת. כך שאינני רואה בזה מכשול בלתי עביר. זה יוצר שאלה. חושבני כי חלק גדול משאלה זו עשוי להפתר, כאשר אפגש עמו אישית, וכאשר הוא ייפגש עם מנהיגי הקונגרס ועם היהודים האמריקאיים, שיש להם ענין עמוק בכך ויווכח במטרותיה של ארצנו. אני סבור, שזה עשוי להשפיע עליו וכבר הבחנתי בהתמננות בחשקפותיו כאשר ניהל משא ומתן עם ידן ואחרים."

ראש הממשלה י. רבין:

אני לא אמרתי זאת, אבל בשיחה האישית, ההתעניינות המרכזית של קרטל היתה בידין.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

היה לו מבט מרחיק ראות. ומוסיף הנשיא ואומר: "אני מקוה כי נטיה זו להתמננות תימשך. ברור שגם המנהיגים הערכיים חייבים להיות מתונים. הם יצטרכו לנטוש כמה מן העמדות הבלתי מתפשרות שנקטו בעבר ההיסטורי. אם לא יעשו כך, לא תהיה תקוה לשלום. כך שכל הצדדים לדיון הזה יצטרכו לעשות ויתורים מסוימים, כדי להשיג את מטרות (משימות) עמיהם."

עוד כמה הערות. הדברים שהושמעו על פיצויים לפלשתינאים בהתאם להחלטות האו"ם, עוררו הפתעה בין הכתבים והמוראיינים שהיו נוכחים במסיבת העתונאים, ובעקבות פניותיהם, הוציא "הבית הלבן" ב-26.5 הודעת

הבהרה שאמרה, כי בדברו על החלטות מועצת הבטחון, התכוון קרטל ל-242 ו-338. באשר להתייחסויות הנשיא למולדת לפלסטינאים ופיצויים לפליטים...

שר התיירות מ. קול:

היו איזה החלטות בעבר על פיצויים?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

יש של העצרת, מיד תשמע. באשר להתייחסויות הנשיא למולדת לפלסטינאים ופיצויים לפליטים, הזכיר הדובר למען "הרקורד ההיסטורי" את החלטת האו"ם 181 מנובמבר 1947 והחלטת האו"ם 194 מדצמבר 1948. לפי הדיווח שקיבלתי משגרירנו, הודעה זו, במקום להבהיר, עוד הגבירה את המבוכה והספקולציות.

כמובן ששגרירות שלנו בושינגטון הגיבה על התבטאויות אלו בשיחה עם בעלי דברינו ב"סטייט-דיפרטמנט" וב"בית הלבן". הן בעקבות דברי דובר "הבית הלבן" על גבולות בטוחים ו-HOMELAND לפלסטינאים והן בעקבות הדברים על העצרת, ובעלי דברינו אמרו כי דברי הדובר אינם משקפים את הנאמר בשיחות בין פאהד לקרטל. קרטל לא דיבר כלל על גבולות בטוחים ומוכרים ל-HOMELAND, אלא הדברים נאמרו על ידי פאהד עצמו, שכאשר הדגיש את הצורך בהקמת מדינה פלשתינית עצמאית, אמר שזו לדעתו הדרך היחידה בה ניתן להבטיח גבולות בטוחים עבור ישראל.

שר התיירות מ. קול:

ההחלטות הוצאו מקברן על מנת שיהיה תפקיד

לארכיאולוג?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

לא רק לארכיאולוג, אלא גם למשית.

ראש הממשלה י. רבין:

זו יריה שלא ברור לי למה היא מכוונת.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

מכל מקום, בעל דברינו במחמ"ד התחייב כי תצא הבהרה מפורשת שתגיד, כי ההחלטות הרלוונטיות היחידות שתשמשנה בסיס למשא ומתן תהיינה 242 ו-338, כאשר ההחלטות האחרות שהוזכרו היו ביוזמת אחד היועצים כדי להזכיר את הוקע ההיסטורי ולא כבסיס לדיון מדיני. ואמנם הדברים נאמרו גם לשמחה דיניץ בשיחתו עם וואנס וגם ע"י דובר "הבית הלבן".

שר התיירות מ. קול:

מפליא שקרטור לא השתמש בציטוט פסוקים מהתנ"ך

בהודעות שלו.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אם אני מנסה לעשות הכללות מעבר להערות הביניים שהערכתי תוך כרי הדיווח, הייתי אומר כי יש בהודעות האמריקניות איפוק והמנעות ככל האפשר מספקולציות על נושאי פנים בישראל - כאשר להרכב הממשלה ומי ירכיב אותה.

מצד שני, יש מאמץ להרגיע את מדינות ערב, תוך הבהרות חוזרות שהמאמצים האמריקניים להסדר יימשכו, זאת על מנת שלא ייווצר הרושם כי הישראלים ינצלו את חילופי הממשל לנקוט מדיניות סחבת. עם זאת, מדגישה ארה"ב, כל פעם מחדש, ובנוכחות מנהיגים ערביים, את המחויבות האמריקאית לישראל, תוך הדגשה שארה"ב דבקה במסגרת המדינית שקבעה לעצמה הן בנושא הטריטוריאלי והן בנושא הפלשתינאי. מישור מחוגי הממשל גם רמז בצורה כזו או אחרת, שבאשר להודעות, יכולות להיות כל מיני הודעות ולא תהיינה הודעות היסטוריות רק מצד אחד. יכולות להיות הודעות היסטוריות מכל הצדדים.

שד התיירות מ. קול:

כתוב בתורה: "כי לך נתתי את הארץ הזו" - וזה

חשוב מכל.

סגן ראש הממשלה רשד החוץ י. אלון:

אנו מצאנו לנכון, גם באמצעות השגריר בשיחה עם בעלי דברו, להבהיר היטב את הבסיס המשפטי והפוליטי של התפתחות המשא ומתן מאז ההחלטה ההיסטורית של העצרת על חלוקת הארץ לשתי מדינות ועד ימים אלה. ואני מביא זאת בפניכם, כי אני רוצה להשתמש בשרותי הטובים של מזכיר הממשלה, על מנת שהדברים יופיעו גם באמצעי התקשורת כחלק מהדיווח שלי. אני, על מנת לקצר את הזמן, מוכן לצרף את הדברים לפרוטוקול. זה רצף של טיעונים לגבי כל מה שקרה, החל מהחלטת העצרת ועד ימינו אלה, כולל אזכור ההחלטות הקודמות והדגשה כי לגביהן, לאחר כל מה שהתרחש באיזור והמחויבויות האמריקאיות השונות, הן אינן תופסות. אני מצרף זאת לפרוטוקול וזה ייחשב כאילו פרטתי הכל בפניכם.

לסיכום, אני מאד מבקש כי אנו לא ניכנס לעימות פרסונלי ישיר עם אף אחד מגורמי הממשל ושהויכוח יהיה בצורה ידידותית. אנו מציגים את עמדתנו ולא נכנסים לפולמוס אישי. הדבר נעשה כך גם בשיחתי עם וואנס

בלונדון, הגם שאמרתי דברים בצורה חד-משמעית וגם בשיחות השגריר עם דובר "הבית הלבן" - ואני מאד מזהיר את עצמנו מלהפוך את המחלוקת למחלוקת אישית, למחלוקת אישית בין ממשלה לממשל, בין הנשיא וראש הממשלה ובין שר החוץ ומזכיר המדינה. גם בצד ההתעקשות שלנו על עקרונות מדיניים, שאינני רואה סיבה לשנות אותם. אני אהיה מודאג משתי התופעות גם יחד, אם בעתיד תתפתחנה גם מחלוקות אישיות. נעשה זאת כמחלוקת בין ידידים, על מנת שלא נדחק למחלוקת אישית. ואני מדבר בפני שולחן, שנוהג להדליף מדי פעם - ואני מבקש כי דברים אלה לא יודלפו.

ראש הממשלה י. רבין:

אני רוצה להוסיף כמה מלים. שגרירנו הביע אתמול דאגה בפני הממשל האמריקאי על החמונה שנצטברה בעקבות ההתבטאויות של ראשי הממשל. הצטברות של חמונה, שבה מבטא הנשיא האמריקאי, למעשה, בשלב של לפני המשא ומתן, עמדות מפורשות בנושאים יסודיים - דבר שלא היה קיים מאז 1969 - עמדות שעלולות להתפרש לא נכון ע"י מדינות ערב ומנהיגיהן, בשלב מוקדם מדי ולפני שהתחיל המשא ומתן. לכן, לפי העקרון שיש תמיד ממשל אחד, אני חושב שהיה חשוב שהשגריר יביע דאגה זו, שהביע בשם ממשלת ישראל. ואני חושב, שהממשלה צריכה לתת גיבוי מלא למה שנעשה השגריר, בהביעו דאגה זו. כי בצד הדברים החיוביים של הדגשת הנחויבות האמריקאית לישראל וההבהרה הנוגעת להגדרת מהות השלום, יש בהתבטאות הנשיא משום התייחסות והבעת עמדה מפורשת כאשר לגבולות, גם אם הוא לא שירטט מפה. וזו התבטאות שאין מבחינתה תקדים בהתבטאויות הממשל האמריקאי בנושא הפלשתינאי. וחשוב כי נבחין, כי כאשר מדובר בגורמים הקובעים בארה"ב המדברים על HOMELAND לפלשתינאים, הבעיה עם מי יתנהל המשא ומתן על פתרון כזה, היא כבר משנית.

לכן, נראה לי גם בעקבות דברי שר החוץ, כי יש

מקום להביע דאגה.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אני רוצה להוסיף כמה מלים על ביקור פאחד, שיש לו גם משמעות שקשורה בהיקף הרחב יותר של אפריקה. מה שסיפר ראש אמ"ן שמעמם, ואינני צריך להוסיף או לגרוע מדבריו. אני רק רוצה לומר לכם כך: הסעודים, כמדינה העשירה ביותר באזורנו, אולי אחת העשירות בעולם, רואים לעצמם שליחות לבלום את הקומוניזם במזרח התיכון ואפריקה, הן ע"י עידוד תהליכים מדיניים והן ע"י סיוע כלכלי לגורמים מגורמים שונים. העובדה שהפלישה לתחומי זאיר נבלמה בעזרת שתי מדינות ערביות בעלות משטרים שונים, בשני קצות היבשת האפריקנית מדברת בפני עצמה. הדבר אמור, הן כאשר מדובר במעורבות המרוקנית הישירה בסיוע הטסה ולוגיסטיקה צרפתית והן כאשר מדובר בסיוע של טייסים מצריים בהפעלת מטוסים זאיריים - ועובדה זו אינה חסרת משמעות. וכאשר הנשיא סאדאת ביקר בוושנינגטון, הוא שם דגש על הצורך בהרחבת החימוש האמריקני הניתן למצרים, כדי למנוע השתלטות בריה"מ על מדינות באפריקה. כלומר, הוא חיפש נימוק חדש, שיש בו פחות להרגיז את דעת הקהל האמריקנית ולהוכיח לאמריקנים כי יש פה זהות אינטרסים. וכאשר מדובר בהתערבות של שתי מדינות, שאינן רק ערביות, אלא גם אפריקניות, יש לזה משמעות - וכשה נעשה ע"י הזמנת המדינה המותקפת לא כל שכן.

שנית, כאשר להתרחשויות בקרן האפריקנית, התרחשויות כאלו מעניינות מדינות ערביות מתונות, כמו סעודיה, ואת ארה"ב עצמה. כאשר ממקומות שונים מגיעות ידיעות מעניינות על שינוי תפיסה בסומליה, שגם היא מדינה ערבית, חברה בליגה הערבית, ושנחשבה עד לפני זמן מה כמדינה הנתונה להשפעה סובייטית גדולה מאד והנה, מאז שהסובייטים התחילו את הפלייט עם אתיופיה, חל שינוי בסומליה. ואינני יודע מה קדם למה - האם השינוי במדיניות הסומלית קדם לפלייט עם אתיופיה או להיפך. אבל עצם העובדה, ששר סעודי מבקר במוגדישו בירת סומליה, ומנהל משא ומתן על הידוק הקשרים, והעובדה שיש דעות בפרזו ובוושנינגטון המדברות על שינוי עמדות במשטר בסומליה - הדברים הללו מדברים בזכות עצמם.

כמו כן, עלי להזכיר כי למרות המאבק השקט האמריקני ביבשת האפריקנית, יש הבלטה מודגשת יותר ויותר של עמדת ארה"ב נגד האפרטהייד בדרום אפריקה ובעד שלטון הרוב ברודוזה. הדבר בא לידי ביטוי בשיחה בין מונדייל ופורסטור ובשליחת יאנג לחלק הדרומי של אפריקה. כל זה מוכיח, שבענין הסכסוך הבין-גזעי בכיוון של תמיכה בציפיות באפריקה השחורה, כשהאמריקאים סומכים על תהליכים ארוכי טווח ולא מסתייגים מתמיכה בענין זה או אחר, כאשר הסעודים מהווים מכשיר חשוב, באמצעותו ניתן למלא תפקיד זה, מבלי שחיה מעורבות ישירה.

כאן יש להוסיף כי קרטזר בנאומו הודיע, כי המלחמה הקרה בין ארה"ב לבריה"מ באה לקצה - בין אם היה כזה רמז לישראל על תפקידה בבלימת הקומוניזם ובין אם לאו - דבר זה מושאר לניחשו של כל אחד ואחד מאתנו.

אם רק לנסות לסכם את הופעות מנהיגי מדינות ערב בושינגטון, בהופעותיהם היתה מידה של תיאום, אבל בכל זאת, היה דגש נפרד לכל אחת מהמדינות. ובנקודה אחת הייתי רוצה שלא תהיה טעות - בניגוד לתיאוריות של כולנו, כולל שלי, לפחות בהתבטאויות המדיניות, הסעודים הם חד-משמעיים ביותר לגבי הצורך בפתרון הבעיה הפלשתינאית ע"י הכרה הדדית בין ישראל ואש"ף וכינון מדינה שלישית שחיה מורכבת מהגדה המערבית ורצועת עזה, מבלי להתנות זאת בקשד מוקדם עם ירדן.

שר התיירות מ. קול:

הם לא חוששים כי זו תהיה מדינה קומוניסטית?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

הם גורסים, כי יחד עם הירדנים, המצרים והסורים, תימצא דרך לרסן את הרדיקליזם ולהפוך את המדינה הפלשתינאית למדינה חיובית, שחביא את השלום על ישראל. אמרתי זאת כי לנו, כולל לי עצמי, ישנה תיאוריה

הפוכה, כאשר עוד אינני בטוח שהיא הופרכה, אבל יש לה גם צד שני, הגם שיש להבחין בין דיבור לעשיה.

שר התיירות מ. קול:

הדיבור האנטי-קומוניסטי בישראל לא עושה רושם

בושינגטון?

סגן ראש הממשלה ושר התוצ' י. אלון:

אין ספק, שיש להדגיש את האינטרסים המשותפים שיש עם וושינגטון, והאמריקאים אוהבים כאשר מדגישים לפנייהם את הקשר ההיסטורי, החברתי, הכלכלי, אורחות החיים ועוד, ואין לי ספק שיש טעם להדגיש זאת בפניהם, אבל בענין של חידוד התרבות בנושא האנטי-סובייטי, לערבים יש יותר מה למכור מאשר לנו.

וכמלה אחרונה, אני רוצה להזכיר לכם כי לפני כמה שבועות, באחד הדיווחים, הבעתי את דאגתי בדבר ההפתחויות האפשריות בארה"ב, כולל הצטברות של הודעות שהולכות ומתרבות, עד להוצרות הרושם של לפחות תכנית כוללת, אם כי במסיבת העתונאים פה טען הנשיא, כי אין לו כל תכנית כוללת והענין פתוח למשא ומתן בין הצדדים. קשה לי לתאר כיצד הערבים יסכימו למשא ומתן בנקודה זו או אחרת, כאשר הם יודעים כי עמדת האמריקאים קרובה לעמדתם. וגם בפגישתי עם וואנס בלונדון, אמרתי לו כי תכנית רוג'רס הכבידה מאד על אפשרות המשא ומתן.

שר התיירות מ. קול:

מתי גולן פירסם ב"הארץ" אינפורמציה, שבה נאמר

כאילו נייר עם תכנית...

ראש הממשלה י. רבין:

שצמעת את תגובת סמואל לוואיס בנושא.

שר התיירות מ. קול:

אני לא שואל את סמואל לוואיס, אלא את שר החוץ. כאמור, הוא פירסם כאילו נייר כזה עם תכנית הגיע למשרד החוץ הישראלי ובשל הבחירות לא שמו לב לזה. אני רוצה לשאול את שר החוץ - האם אכן הגיע נייר כזה למשרד החוץ הישראלי או לא?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

לא קיבלנו שום תכנית אמריקאית. נכון שבאמצעות המעקב, שמקיימים נציגי המרכז למחקר ותכנון מדיני במשרד החוץ, אנו מקבלים מבעלי דברינו כל מיני אלמנטים של עמדות אמריקאיות, שאם אתה רוצה, הם מצטברים לכלל תכנית אמריקאית. אבל לא קיבלנו מארה"ב, כמו שמוסרת מדינה למדינה, איזה שהוא נייר או תכנית כוללת, או מרכיבים של תכנית כוללת. עם זאת, אנו צוברים אינפורמציה משיחות שמתקיימות בדרגים שונים ומעבדים ניירות משלנו.

שר התיירות מ. קול:

האם יש נייר שעובד אצלנו עפ"י אותם עקרונות?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אין לנו נייר של תכנית אמריקאית. אנו צוברים כל הזמן הודעות שונות של פקידים ואנשי ממשל כדי לראות לאן זה מוביל, ואין כל קושי להופיע יום יום עם סיכום של תכנית אמריקאית. אפשר אפילו לעשות זאת

בעקבות הדיווח שמסרתי היום. אבל בכל זאת, אנו לא קיבלנו כל נייר עם תכנית אמריקאית.

שר התיירות מ. קול:

לי ברור שיש תכנית, לא מקרטיסטית, אבל קרטיסטית.

640. המצב בנמל התעופה בן-גוריון בעקבות החלטת הממשלה בענין פקחי הטיסה

ראש הממשלה י. רבין:

אני אבקש משר התחבורה למסור על המצב בנמל התעופה בן-גוריון, בעקבות ישיבת הממשלה ביום ה'.

שר התחבורה ג. יעקבי:

על בסיס החלטת הממשלה מה-26.5, באותו יום, ב-11.30 בלילה, הושעו כל פקחי הטיסה האזרחיים ל-14 יום מתפקידם ובמקומם נכנסו להפעלת הבקרה האווירית, פקחי הטיסה של חיל האוויר. החילופים נעשו ללא צורך בהתערבות כוח משטרה, באורח חלק ונקי, ומאז הפקחים הללו מפעילים את הבקרה האווירית של ישראל לשביעות רצונם המלאה של כל גורמי התעופה, תוך הפעלה סדירה ורצופה, ללא עיכובים או בעיות מקצועיות אחרות מכל סוג שהוא.

כזכור, אני הדגשתי בשעה שהבאתי הצעה זו לממשלה, כי לפקחי הטיסה הצבאיים יש רשיונות פיקוח אזרחיים והם מפעילים את הבקרה האווירית עפ"י הנוהלים האזרחיים, במסגרת תכניות העבודה ולוח הזמנים המקורי. כל חברות התעופה הזרות ממשיכות להפעיל את טיסותיהן כמתוכנן - דבר שלא היה וודאי

שעה שהבאתי את ההצעה לממשלה, אבל בכל זאת חשבנו שבין שיתוק מלא ע"י הפקחים, לבין הפעלת הנמל עם "אל-על" בלבד, מוטב להפעיל את שדה התעופה עם "אל-על" בלבד. בינתיים, חברות התעופה כולן ממשיכות לטוס לישראל עפ"י התכנון המקורי, כשהן הביעו שביעות רצון מדרך הפעלת הפיקוח האווירי ולא ראו עד כה סיבה לשנות מדרך הפעלת הטיסות.

יו"ר איגוד הטייסים הישראלי לקח חלק פעיל ביותר בכל התכנונים המוקדמים שהיו בהקשר להפעלת התכנית האלטרנטיבית, כך שהודעה של איגוד הטייסים שבאה היום היא או כתוצאה של מס שפתיים, או של אי-הבנה באיגוד. שכן יו"ר האיגוד, אריה עוז, נמצא בטיסת "אל-על" בניו-יורק ואיננו בארץ. מכל מקום, הוא היה שותף לתכנית ונתן התחייבות בכתב, בשם איגוד הטייסים, לשיתוף הפעולה הזה.

באשר להודעת איגוד פקחי הטיסה הקפריסאים - לא מדובר בפניה של ממשלת קפריסין אל ממשלת ישראל, אלא פניה של ועד העובדים, דבר שלא יכול שלא להתפרש כרצון הישראליים. ואכן, ישנן ראיות בידינו כי הדבר נעשה לאחר פניה של ועד פקחי הטיסה שלנו אליהם ותביעה מהם שיצהירו על עמדות זהות עם עמדתם. לפי שעה, אין שום שיבוש אשר בא כביטוי מעשי להודעתם ואנו גם מעריכים שלא יהיה ביטוי לכך בעתיד.

ועתה ברצוני להוסיף שתי נקודות. גם בממשלה ניסיתי להדגיש כמה פעמים וגם בשיתף בשם הממשלה הדגשתי בצורה חד-משמעית, כי לא מדובר כאן בהתערבות במשא ומתן בעת סכסוך עבודה, או בסכסוך העבודה עצמו, אלא בהתערבות לאחר שקבוצת פקחי הטיסה הפרה צווי קריאה שניתנו עפ"י תקנות שעת חירום בענין בעל משמעות בטחונות ובעל משמעות חמורה מאד בתחום טיסות האוויר. לא היתה כאן כל התערבות בסכסוך עבודה.

שנית, עובדי נמל התעופה, כולם, הודו עם המהלך, תבעו אותו ויצאו נגד פקחי הטיסה ומעשיהם.

שלישית, הודענו שאם פקחי הטיסה יתחייבו לחזור לעבודה סדירה ומלאה, התחייבות משמעותית, הממשלה תשקול מחדש את מהלכיה.

רביעית, אני רוצה להביע את כל ההערכה והשבחים לחיל האוויר, למשטרה, לאנשי מנהל נמל התעופה, לעובדי נמל התעופה האזרחי ולאיגוד הטייסים וחברי "אל-על" על שיתוף הפעולה, שאיפשר ביצוע החלטת הממשלה, וכן לחברי הממשלה, שבניגוד למה שמצפים מעצמם, הפעם לא הודלף דבר על החלטת הממשלה, שכן אילו הודלף, הכל היה משתבש בטרם בוצע.

חשד ג. האוזנר:

האם יש ממש במה שנמסר מטעם פקחי הטיסה הקפריסאיים, שהמראה המורשית על ידי הפקחים הנוכחיים היא תכופה מדי, אחת לחמש דקות והם אינם יכולים לעמוד בזה?

ראש הממשלה י. רבין:

שיבואו לנמל התעופה בארה"ב ויראו מה זה קצב של

נחיתות והמראות.

חשד ג. האוזנר:

שנית, שר התחבורה ציין בסוף בהערכה את איגוד הטייסים. האם לא הושמעה מהם איזו שהיא תרעומת?

שר התחבורה ג. יעקבי :

הודעתי על כך.

ראש הממשלה י. רבין :

הוא אמר כי אריה עוז, יו"ר האיגוד, לא נמצא

בארץ.

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב :

אני לא הייתי בישיבה ביום ה' ולכן הייתי רוצה
לעמוד מהי עמדת ההסתדרות כלפי המהלך הזה.

שר התחבורה ג. יעקבי :

באשר לשאלות השד האוזנר לגבי איגוד הטייסים -
כל התיאום נעשה עם אריה עוז, שהוא קברניט בכיר ב"אל-על" של 747. הוא מכיר את
הנושא, כי הוא איש חיל האוויר לשעבר והוא היה שותף לכל תהליך ההכנה שנמשך ב-48
השעות שקדמו לתהליך ההפעלה, כך שהדבר היה על דעת איגוד הטייסים. יש לנו
מסמכים בכתב מטעם, התומכים במהלך זה. כעת אריה עוז נמצא בטיסה ובמקומו יש
ממלא מקום, אשר נלחץ כנראה על ידי פקחי הטיסה והוציא הודעה, שנראית כבעל
משמעות פוליטית. אנו מחפשים היום את מר אריה עוז בניו-יורק, על מנת שיוציא
הודעה חוזרת.

בענין נוהלי ההמראה והנחיתה, בהתאם להודעת ועד
הפקחים הקפריסאיים - פקחי התעופה הצבאיים הם כאמור בעלי רשיונות אזרחיים והם
מנחיתים וממריאים בהתאם להוראות ונוהלי הנחיתה וההמראה שקיימים בהוראות מנהל
התעופה של ישראל ואשר מוכרים בכל העולם. לכן, אנו רואים בהודעתם זו רצון

להפיק את דעת פקחי הטיסה הישראליים, שפנו וביקשו הודעת הודעות ושיתוף פעולה, על מנת לשבש את המהלך. אינני יודע מה תהיה תוצאת הפניה הזו. איננו רואים כרגע כל פעולה לשיבוש המהלך, כאשר כל חברות התעופה מאד מרוצות ממנו. עם זאת, מנהל הפיקוח של קפריסין הוא הממונה על כל הבקרה האווירית באיזור, ואם אתם זוכרים, בזמנו, כאשר מגדל הפיקוח של קפריסין שותק עקב מאורעות שם, כל חברות התעופה הפסיקו לטוס לישראל. היחידה שהמשיכה היתה חברת "אל-על", אשר עשתה זאת תוך הסתכנות ושימוש באמצעי עזר משלה, בין היתר, על ידי הסטת המסלול יותר צפונה.

לשאלת השגר בר-לב על עמדת ההסתדרות - ההסתדרות, באופן רשמי, לא ידעה על כוונת הממשלה ולפי דעתי, גם לא היתה צריכה לדעת, כי זו אחריה הממשלה. אבל אני שמח שההסתדרות גם הביעה זאת בהחלטותיה.

החלטת ההסתדרות אומרת:

"א. לוועדה המרכזת עמדה חד-משמעית המתנגדת להפעלת הצבא בסכסוכי עבודה.

ב. האחרייות הבלעדית להפעלת שדות התעופה החיוניים למדינה מוטלת על ממשלת ישראל. כמו כן מוטלת על הממשלה האחרייות הבלעדית לנושא הבטיחות בנתיבי האוויר וביחוד במגדלי הפיקוח.

ג. במהלך הבירור הובהר, שעדה התעופה מזרזת את הצבא ואת הצרכים האזרחיים כאחד, ועקב כך נמצאים במגדל הפיקוח גם פקחים צבאיים. עם זאת, מביעה הוועדה המרכזת צער על כך, שבתוקף הנסיבות שנוצרו, ביניהן גורמי בטיחות, נאלצה הממשלה להפעיל את מגדל הפיקוח בכוח מקצועי של הצבא.

ד. הוועדה המרכזת רואה כמוצא יחיד לשוב הסכסוך אימוץ מסקנות ועדת בן-משה מיום 11.5.77.

ה. הועדה המרכזת תובעת מפקחי הטיסה לחזור לאלתר לעבודה תקינה ומלאה. בד בבד עם שובם לעבודה, כאמור, תפנה ההסתדרות לממשלה לביטול כל ההליכים הארגוניים והמשמעתיים שננקטו עד כה להפעלת נמל התעופה, כפי שצוהייב מתפקידה של הממשלה.

ו. ועדת נפתלי בן-משה תלווה את יישום המסקנות הלכה למעשה וחילוקי הדעות הקיימים בין הצדדים יוגשו בכתב לוועדה המרכזת, שתפסוק ותכריע בהם.

כלומר, הועדה המרכזת קובעת שהיא מתנגדת להפעלת הצבא בסכסוכי עבודה, אבל היא לא קובעת כי זה סכסוך עבודה, אלא התערבות הממשלה היא בנושא שהיא אחראית לו, שהעילה לה היא התנהגות פקחי הטיסה בנושא שהוא נושא בטחוני. ורוב חברי הועדה המרכזת תמכו במהלך הממשלה. פרט לשניים מתוך 20, כולם הביעו תמיכה חד-משמעית בהחלטת הממשלה ובמהלך.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אני שלם עם מה שעשינו, אבל היות ומנסים לשוות להחלטת הממשלה כאילו זאת יצירת תקדים למעורבות צה"ל בסכסוכי עבודה, נייטיב כולנו, וביחוד שר התחבורה, אם נחזור ונדגיש שפה לא מדובר בערוב הצבא ביישוב סכסוך עבודה, אלא בעניין שונה לגמרי של הפרת צווי קריאה והתנהגות פקחי הטיסה בנושא בטחוני, כשאין כאן שום שינוי מעמדת הממשלה. וכיוון שמגדל הפיקוח בנמל התעופה בן-גוריון משותף לצה"ל ולמשרד התחבורה, לאחר שהוא נשאר ריק בעקבות השעיית העובדים, שלא מלאו אחרי צווי הקריאה, לא היתה ברירה אחרת, אלא שהצבא יכנס לתוך מגדל ריק.

שר התחבורה ג. יעקבי:

ופיזית, העובדה הזו נכונה.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

צריך לחפש דרכים להסביר זאת.

שר התיירות מ. קול:

אני חושב, שאחמול ברדיו ובטלוויזיה שר התחבורה הבהיר את העניין בדיוק לפי הקו שהתווה שר החוץ והסביר שזה לא היה מהלך לפתרון סכסוך עבודה. אני מציע שאנו לא נעסוק בכך יותר מדי.

בנוסף לכך, אתמול שמעתי בטלוויזיה איזה דבר אומלל על נייר הנוגע לאבן, עם הנמקה מוזרה שכאילו מותר היה לו להתזיק ושבון מטבע חוץ בחו"ל, משום שהוא היה רק בחזקת מבקר בישראל. שר החוץ של ישראל מבקר בישראל? לאיזה אבסורדים אנו מגיעים בהסברה שלנו?

ראש הממשלה י. רבין:

אני מבקש, שהממשלה תחזור לנושא. אני חושב, שהחלטה שהממשלה קיבלה היתה נכונה וכי דרך הביצוע באמצעות שר התחבורה, משרד התחבורה, מנהלת נמל התעופה בן-גוריון, היתה טובה. החששות שהיו שגא נצטרך להכנס בכוח נתברו, ובס"ה זו היתה החלטה נכונה וביצוע טוב מאוד של ההחלטה הזו, כולל ההסברה שלוותה את ביצוע ההחלטה.

641. סיכום פעולת הממשלה

ראש הממשלה י. רבין:

הנושא הבא קשור בשני דברים: ראשית, דרך סיכום עבודת הממשלה. אני חושב, שהממשלה צריכה, עם סיום תפקידה, בלי כל קשר לשאלה מי ירכיב את הממשלה הבאה ומה יהיה הרכבה, לסכם את תקופת עבודתה. אני חשבת כי הדרך הטובה לעשות זאת תהיה של סיכום בכתב של כל משרד בפני עצמו, וכן בדרך של סיכום בשלשה נושאים שונים:

ביום א' - יתקיים דיון מדיני וסיכום מדיני;
 ביום ה' - יהיה דיון וסיכום בנושאי בטחון;
 ביום א' בעוד שבועיים - סיכום ודיון כלכלי.

אני רואה בשלושת הדיונים האלה אפשרות לעצמנו גם לשמוע פתיחה וסיכום של השר הנוגע בדבר, השר המרכזי, וגם לקיים דיון ולשמוע הערכות של כל שרי הממשלה. הישיבות הללו עשויות להיות ארוכות מהרגיל ואני מבקש מחברי הממשלה לדאוג כי בימים אלו זמנם יאפשר מיצוי העניין.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

מה תפקיד הדיונים?

ראש הממשלה י. רבין:

לסכם. אין להם כל תפקיד. אני חושב, שכל גוף וכל אדם המסיים תפקיד, מן הראוי שיעשה סיכום של תפקידו. אני בא ממסגרות שזה נהוג כך. אלא אם כן יש דעה, שאין צורך בסיכום, אני מוכן לשמוע דעה אחרת.

שר הבטחון ש. פרס:

לדעתי, החשיבות של הסיכום היא, שזה יהיה סיכום

אמין.

ראש הממשלה י. רבין:

אני לא מדבר על סיכום לפרסום, אלא על סיכום

בינינו, לגבינו.

שר הבטחון ש. פרס:

גם לגבינו יש חשיבות לכך, שהסיכום יהיה מאוזן. כי אם נעשה סיכום רק על הישגים, הוא ישא אופי תעמולתי ואינני בטוח שהוא ישיג את מה שנרצה להשיג. מאחר ופתרנו הרבה דברים, אבל גם השארנו הרבה דברים לא פתורים, כמו כל ממשלה, אני ממליץ שהסיכום יהיה מאוזן ויאיר את הבעיות שנשארו לפתרון.

השר י. גלילי:

מוטב שאנו נעשה זאת מאשר אחרים.

ראש הממשלה י. רבין:

בבקשה, זה תלוי בכל אחד בתחומו.

642. סודי מעבר מממשל לממשל

ראש הממשלה י. רבין:

כעת, בעקבות תוצאות הבחירות, עדיין מבלי לדעת איזו ממשלה תורכב, התעוררו שאלות, שבחלקן הוכאו אלי וחשבתי שיהיה זה מן הנכון שנסכם מה מתרחש, וכיצד רצוי, ובאיזו צורה יבוצע נושא העברת האחריות מממשלה לממשלה, ובכל משרד ומשרד בתחומו הוא, כשקודם כל, ביקשתי משר המשפטים שיציג את הנושא.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

אני חושב, שהכותרת הנכונה לסוגיה זו היא: "סדרי מעבר מממשל לממשל".

ובכן, אחרי בחירות חדשות נפתחים הליכים להרכבת הממשלה החדשה. השלבים בהליכים הללו הם חמשה:

- א. הנשיא מתייעץ עם נציגי הסיעות בכנסת.
- ב. אחרי סדרת התיעצויות, מטיל הנשיא על אחד מחברי הכנסת את התפקיד להרכיב את הממשלה.
- ג. מי שהתפקיד הוטל עליו, מרכיב את הממשלה.
- ד. אחרי שהממשלה הורכבה, היא מתייצבת בפני הכנסת, מודיעה על קווי היסוד שלה, על הרכבה, על חלוקת התפקידים ומבקשת הבעת אמון.
- ה. הכנסת מצביעה אמון ועם הבעת האמון, קמה הממשלה ונכנסת לכהונתה.

שר התיירות מ. קול:

לאחר שבועת האמונים?

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

לא, עם הצבעת האמון. שבועת האמונים באה אחרי זה. כינון הממשלה הוא עם הצבעת האמון.

אינני נכנס לשאלת לוח הזמנים המדויק לגבי כל שלב ושלב, כי זה איננו רלוונטי לנושא שבו אנו דנים עתה. אלה הם חמשת השלבים.

עכשו, עד הצבעת האמון של הכנסת בממשלה החדשה, מכהנת הממשלה היוצאת במלוא הסמכויות ובמלוא האחריות, ומכיוון שמסירת התפקיד והעברת האחריות באים מיד אחרי כינון הממשלה החדשה....

ראש הממשלה י. רבין:

אז הם כבר אחראים.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

יש רגע אחד, שבו מסתיימים הכהונה, הסמכות והאחריות של הממשלה היוצאת ומתחילה הסמכות והאחריות של הממשלה החדשה, וזה רגע הבעת האמון בכנסת.

אני צריך לציין, כי יש בענין זה הכול מהותי בין שיטת הממשל הנהוגה אצלנו לבין שיטת הממשל הנשיאותי בארה"ב, ואפילו בין שיטת הממשל הפרלמנטרי באנגליה. בשיטת הממשל הנשיאותי, מיום הבחירות, ממחרתו, יש

אדם שהוא ה-PRESIDENT ELECTED, הוא הנשיא הנבחר. יודעים בדיוק כי איש זה, בעוד חודשיים וחצי, בתאריך קבוע, ב-20 בינואר, יהיה הנשיא. נשיא ארה"ב הוא הממשלה. אין שם ממשלה קולקטיבית, אלא ממשלה של איש אחד וכל האחרים הם עוזריו. ואם כי גם שם מכהן הנשיא היוצא במלוא סמכויותיו ואחריותו עד אותו רגע של החשבעה, הרי ההליך מיום הבחירות ועד לכניסתו לתפקידו הוא לקראת דבר ברור וודאי - התאריך ודאי, האיש ודאי ובעל מלוא הסמכויות האקזקטיביות.

באנגליה - מאחר והמשטר הוא דו-מפלגתי, כלומר, מחליפים ראשי ממשלה של מפלגות שונות, הרי כבר למחרת הבחירות ידוע איזו מפלגה ניצחה, ואם המפלגה של ראש הממשלה היוצא הפסידה בבחירות, הוא מיד הולך לארמון, מגיש התפטרותו, המלכה מיד מזמינה את מנהיג המפלגה המנוצחת ובטקס של נשיקת ידיים, KISSING OF HANDS, היא למעשה ממנה אותו לראש הממשלה. באותו הרגע הוא ראש ממשלה, הגם שהוא עוד לא יודע מיהו הצוות שלו. הדבר בא לידי ביטוי בצורה מאד מוחשית על ידי זה, שכאשר ראש הממשלה החדש עוזב את ארמון המלכה, הוא בא ונכנס בדלת הראשית של דאונינג סטריט 10, כאשר באותו זמן, ה-MOVING VAN של מחלקת העבודות הציבוריות של ממשלת אנגליה, נמצא כבר בחלק האחורי של הבית ומתחיל בהוצאת המטלטלין של ראש הממשלה היוצא. ואז ראש הממשלה הוא ראש ממשלה ואין בעיה של הצבעת אמון. אין צורך בהצבעת אמון לכינון הממשלה החדשה. מה שכן, אפשר לסלק את הממשלה החדשה על ידי הצבעת אי-אמון, אבל אין צורך בהצבעה פוזיטיבית לכינון הממשלה החדשה.

כעת, בהסדר הקיים אצלנו, הנשיא רשאי לפתוח בהליכים להרכבת הממשלה אחרי פרסום תוצאות הבחירות, ואין הוא חייב לחכות עד כינוס הכנסת. מאחר ותוצאות הבחירות מתפרסמות היום, אז מחר, בסמכות הנשיא לפתוח בהליכים להקמת הממשלה החדשה, כלומר, לפתוח בהתיעצויות עם סיעות הכנסת.

עכשו, הפעולה הרשמית הראשונה של הנשיא, אחרי ההתיעצויות עם הסיעות בכנסת, היא הטלת התפקיד על אחד מחברי הכנסת ומאותו רגע,

יש לאותו חבר כנסת מעמד רשמי, קונסטיטוציוני - הוא האיש שהנשיא הטיל עליו את התפקיד להרכיב ממשלה.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

איך הוא נקרא?

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

קוראים לו: "חבר הכנסת שהנשיא הטיל עליו את התפקיד להרכיב ממשלה". אין כינוי קצר יותר לאיש הזה, אבל כשם שאין אצלנו ביטוי של "ממשלת מעבר", ואנו סיגלנו זאת לעצמנו לשם קיצור, אפשר לסגל כינוי קצר יותר לאיש הזה. אבל כינויו הרשמי הוא: "חבר הכנסת שהנשיא הטיל עליו את התפקיד להרכיב ממשלה".

אני חושב, שיש ענין ממלכתי שהמעבר יהיה תקין וחלק ורשמי שהנשיא הטיל עליו את התפקיד להרכיב ממשלה, יוכל לעשות את מלאכתו על הצד הטוב ביותר ולשם כך, רצוי להעמיד לרשותו כל מה שדרוש לו לשם מילוי תפקידו, למשל, להרכבת הממשלה, אם הוא רוצה לשקול מיזוג משרדים, חלוקת משרדים, ביטול משרדים ורוצה ללמוד את הסוגיות הקשורות במשרדים קונקרטיים אלה, אני חושב שצבלי שהדבר יהיה כתוב באיזו שהיא קונסטיטוציה, מן הראוי ומן הסדר הממלכתי התקין, שהממשלה היוצאת תעמיד לרשותו את כל המידע הדרוש לו לצורך זה; כשהסידורים להעמדת המידע לצורך זה, צריכים להיות סידורים שייקבעו בין ראש הממשלה היוצא לבין מי שהנשיא הטיל עליו את התפקיד להרכיב את הממשלה - ואני ממליץ לנהוג במישור זה במידה מירבית של פתיחות.

שר התיירות מ. קול:

זה אמור גם לגבי היועצים?

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

כפי שאמרת, הסידורים ייקבעו בין ראש הממשלה היוצא לבין מי שהנשיא הטיל עליו את התפקיד להרכיב ממשלה. אינני נכנס עתה לסידורים הטכניים, כי הסידורים הטכניים הם לא מענינה של הממשלה.

המישור השני - הכנסת חבר הכנסת, שהנשיא הטיל עליו להרכיב ממשלה, בסוד הענינים המדיניים והבטחוניים, כדי שביום כינון הממשלה, אם תיכון, הוא יהיה מעודכן בתחומים האלה. באנגליה, בעצם, משך העדכון הזה הוא פרמננטי, כי לאו דוקא בתקופת מעבר, ראש הממשלה מעדכן את ראש האופוזיציה באופן שוטף בענינים המדיניים והבטחוניים. בארץ, הנושא הזה הוא לשיקול דעתו של ראש הממשלה היוצא, והסידורים לעדכון זה צריכים להקבע שוב, בין השניים. זה מה שאני יכול לומר בדברי הפתיחה.

ראש הממשלה י. רבין:

אני הייתי מציע לממשלה לא לקיים דיון על כך ולהסתפק בקבלת הצעת שר המשפטים על בסיס מה ששמענו. בעיני מסתכם סיכום כזה: העיתוי - ברגע קבלת התפקיד על ידי הנשיא. השיטה - לאחר שתיקבע בין מי שהוטל עליו התפקיד לבין ראש הממשלה היוצא. המשמעות של זה - שער אז, לא כל אחד עושה דברים לעצמו. זה ענין ממלכתי, אשר צריך להתנהל בצורה מכובדת ומסודרת אם וכאשר יתנהל.

בכל נושא העדכון - יש ישיבות ועדת חוץ ובטחון ובמידה והדברים נמטרו שם, הם נמטרו הן בצד המדיני והן בצד הבטחוני. במידה והצטברו דברים נוספים, ראש הממשלה היוצא יחליט על כך.

אם הדברים הללו נראים לממשלה, אני מציע שנסכם בכך. אינני מציע שנקיים על זה דיון, אלא אם יש הערות.

שר התיירות מ. קול:

שר המשפטים אמר, ובצדק, שהממשלה הזו מכהנת במלוא סמכויותיה, לכל דבר, עד שזיכון הממשלה החדשה, שהיא תעביר לה את סמכויותיה, וזה מקובל עלי. אבל יש דבר שנקרא סמכויות ואחריות, ויש דבר שהוא ענין של קומונסנס ואסתטיקה. אני למשל חושב, כי מאז תוצאות הבחירות, גם כאשר הממשלה הזו מכהנת כממשלה במלוא סמכויותיה, לכל דבר, היא עצמה, מרצונה, על אף סמכויותיה, אינה צריכה ליצור עובדות חדשות, שחייבנה את הממשלה הבאה, בעיקר בתקופה זו שאני רואה אותה כתקופת מעבר. אני למשל קראתי בעתון, ואני רואה זאת בחיוב, ששר החוץ החליט בתקופה זו לא ליצור עובדות בתחום המינויים במשרד החוץ - ואני אומר זאת לשבח. אלי פנו בבקשות להקים מלונות אשר צריכים לעלות מאות מיליונים - ואני אמרתי "לא". אני יכול לסיים דברים, אבל אינני חושב שאני יכול לחייב את הממשלה הבאה ב-500 מיליון לירות על דברים חדשים, ע"י מתן אישור עקרוני, גם לא לגבי מינויים.

ואני אומר לשד האוצר - לחייב את הממשלה הבאה במאות מיליונים על ידי התחייבויות חדשות, למרות שיש לנו את כל הסמכות לכך, אני חושב שצריך להמנע מכך. אני רואה זאת כהערה חשובה. אני מדבר באופן עקרוני. אני חושב שיש הברל בין סמכויות בצד המשפטי לבין איך הדברים נראים מבחינה ציבורית ואיך הם צריכים להיעשות ולהיראות. לכן גם אני מודאג מההצעות המונחות על שולחן ועדת השרים לענייני כלכלה - ואני עומד לומר היום אחר הצהרים כמה דברים בענין זה. למרות שעקרונית אני מסכים לדברים, אינני חושב שעלינו לחייב את הממשלה הבאה בסכומים שיכולים להגיע ל-700 מיליון לירות בכל מיני התחייבויות. נשאלת כאן השאלה - האם זה נכון וצודק? אני מקבל כל מה ששר המשפטים אמר, אבל יחד עם זאת, ראיתי מקום להעיר את ההערה הזו, שיש לה משמעות מבחינת התוכן והסדר הטוב.

ראש הממשלה י. רבין :

אני רוצה להבדיל בין שני מישורים: המישור שדיבר עליו שר המשפטים, שהוא ברור ומוגדר, והמישור שדיבר עליו השר קול, שהוא מישור של דרך התנהגות ושיקול דעת. ואני מציע, שקודם נסיים את המישור הראשון ואחר כך נעבור לדיון במישור השני, כי אין קשר בין השניים. האם למישהו יש הערה להצעת שר המשפטים?

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב :

אני מבין מדברי שר המשפטים, כי ברגע שהכנסת מביעה את אמונה בממשלה החדשה, הממשלה הזו פוסקת מלהתקיים. כיצד, אם כן, השרים האחרים על המשרדים הפונקציונליים יעבירו את התפקיד? האם יש איזו שהיא הנחיה בנושא?

ראש הממשלה י. רבין :

לפי הערכה, הדבר יכול להיות בשלב מתקדם של הרכבת הממשלה. אם תהיה פניה להפגש, היא תהיה בדרג של שרים ושרים הפוטנציאליים ידונו בכך לגופו של דבר. אנו לא חייבים לדון בכך היום. בדברי שר המשפטים נאמר, כי על הדרך והצורה יסוכם בין ראש הממשלה לבין האיש, שיוטל עליו להרכיב את הממשלה, בהתאם לדברים שיתפתחו ולתחושה.

השר ג. האוזנר :

איך אתה קיבלת את המשרד?

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

זה לא דומה. אני קיבלתי אותו מספיר והוא אמר לי: זה המשדד, שלום - אם יהיו לך שאלות, אני נמצא במשדד הסמוך.

שר האוצר י. רבינוביץ:

כאן הובהרו הדברים לגבי ראשי הממשל באנגליה ואצלנו והחבור, כי יכול להיות מצב, שהממשלה החדשה מקבלת את אמון הכנסת ובא שר למשדד ואני צריך להסביר לו עשרות דברים על רגל אחת. אני חושב, שיש איזו לקונה בדמוקרטיה שלנו וזה לא בסדר. יתכן מאד שצריך למצוא אפשרות של לפחות יומיים של מעבר, שבהם השר יוכל להסביר דברים לאיש שבא במקומו.

שר התיירות מ. קול:

יש מנכ"ל.

שר האוצר י. רבינוביץ:

זה לא ענין של מנכ"ל.

שר התחבורה ג. יעקבי:

אחרי שהשר החדש נכנס לתפקידו, הוא יכול לשבת יומיים-שלושה עם השר היוצא ולקבל הסברים.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

המשטר אצלנו בנוי על שדות ציבורי קבוע וכל שד חרש שבא למשרד, מוצא שם את אנשי ה-CIVIL SERVICE. אני נכנסתי למשרד המשפטים אחרי שבמשך כמה חודשים לא היה שם שד ולא קיבלתי את המשרד מאיש, אבל מצאתי שם את היועץ המשפטי לממשלה, את המנכ"ל ואת מנהל בתי המשפט והם עידכנו אותי. מהיום שהממשלה החדשה מקבלת הצבעת אמון, השד החדש, רק ברצותו, שואל את השד היוצא וברצותו, הוא לא שואל אותו. והוא שואל אותו רק בדברים שהוא רוצה לשאול.

השד י. גלילי:

בדברים שהוא יודע לשאול.

שד המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

עד עכשו היה מקובל לערוך, בעת החילופין, טקס קצר. זה מנהג נאה. אבל בכל הנוגע ללימוד הבעיות, יכול השד החדש להסתפק בזה, שביום כניסתו לתפקיד הוא ילמד זאת מפיו ה-CIVIL SERVICE, כשהוא יכול לבקש את עזרתו של השד היוצא. זה תלוי בו ובהיענותו של השד היוצא. השינוי לפי שיטת הממשלה שלנו, פורמלית, הוא שינוי מהיר שמתחולל בן-דקה, בדקת הצבעת האמון.

ראש הממשלה י. רבין:

אם אין הסתיגויות, זה הסיכום. באשר לשאלת השד קול, זה ענין של שיקול דעת בכל ענין וענין של השד המחליט.

מחליטים:

הממשלה מאמצת את הסברי שד המשפטים בדבר סודי

המעבר מממשל לממשל.

643. אשרור הסכם לשיתוף פעולה בתחום החקלאות והקואופרציה בין ממשלת פורטוגל לבין ממשלת ישראל

ראש הממשלה י. רבין :

מ ח ל י ט י מ :

א. לאשרר את ההסכם לשיתוף פעולה בתחום החקלאות והקואופרציה בין ממשלת פורטוגל לבין ממשלת ישראל. ההסכם עומד להכנס לתוקף עם חתימתו.

ב. לייפות כוחו של שד החקלאות לבצע החלטה זו.

יש מי שמסתייג?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון :

זה ביטוי מוחשי להחלטת שתי הממשלות בדבר כינון יחסים דיפלומטיים. יש ביכולתה של ישראל לעזור לפורטוגל לעזור לעצמה בנושאים של שיתוף פעולה טכני ופיתוח חקלאי והיא מאד מעונינת בכך. לכן גם קבענו כי הממונה על ביצוע ההסכם יהיה שד החקלאות, ואני ביקשתי גם שהוא יסע בהתאם ללוח הזמנים שנקבע, כי אינני רואה כל סיבה לממשלה הנכנסת שלא לבסס את היחסים הללו.

ראש הממשלה י. רבין :

אם אין הסתייגויות, זה מאושר.

מחליטים :

- א. לאשר את ההסכם לשיתוף פעולה בתחום החקלאות והקואופרציה בין ממשלת פורטוגל לבין ממשלת ישראל. ההסכם עומד להכנס לתוקף עם חתימתו.
- ב. לייפות כוחו של שר החקלאות לבצע החלטה זו.

644. הגדלת הקצבת מטבע חוץ לנוסעים לחו"ל

שר האוצר י. רבינוביץ :

באוצר, מזה זמן רב, אנו בוחנים אפשרות להגדיל את ההקצבה לנסיעות לחו"ל. עד עכשו, ההקצבה הייתה 450 דולר לנוסע. ההקצבה הזו נקבעה בדצמבר 1972 לנסיעות רגילות. ליצואנים, לנסיעות לצרכי עסק, השתלמויות וכו', קיימים הסדרים מיוחדים והקצבות מיוחדות. מפברואר 1976 חייב כל נוסע לשלם על ההקצבה מס יבוא שדותים בשיעור של 15%. כאמור, מזה זמן רב, דנים אצלנו כיצד להגיע להגדלת ההקצבה, אם ע"י נת"ד או בדרך אחרת, אך לא הגענו לסיכומים בעניין. מכיוון שאנו עומדים עתה בתחילת עונת הנסיעות לחו"ל, סיכמנו להגדיל את ההקצבה לנוסע מ-450 דולר ל-700 דולר, עם ההסדרים הקיימים של 15% מס יבוא שדותים.

היקף ההקצבות לנוסעים לחו"ל היה ב-1976 בשיעור של 120 מיליון דולר ואנו מניחים שהגדלת ההקצבה תביא לעלית ההיקף בעוד 60 מיליון דולר נוספים. אני מציע לאשר זאת. למרות שההחלטה בעצם היא שלי, חשבתי שצריך להביא זאת לממשלה.

השר י. גלילי :

אם שואלים למה דוקא היום, מה אני צריך לחשיב?

שר האוצר י. רבינוביץ :

משום שזה לפני עונת הנסיעות.

השר לקליטת העליה ושר השיכון ש. רוזן :

אמר שר האוצר כי השיקולים וההתעצויות לא הגיעו לידי סיכום, וכיוון שלא הגיעו לידי סיכום, החליטו להגדיל את ההקצבה ב-50%. אני מציע שקודם נגיע לידי סיכום. אינני רוצה להיות רחב לב. אני מוכן להרחיב את ההקצבה, אבל בתנאים מסוימים. אינני מוכן בתנאים של היום להוסיף 65 מיליון. אני חושב, ששיקולים שהיו זה ענין של החלטה ולא של מחקר. הכל ברור. לכן אני מציע שהאוצר יחזור לשקול ויביא הצעה שקצת חכבד, שזהיה הרחבה של הסכום, אבל לא בתנאים הללו.

שר התיירות מ. קול :

אני מחייב את הצעת האוצר, קודם כל, כדי להקטין את מספר העבריינים בישראל. אחרת, לא יהיה מקום בליל כל נדרי בבית הכנסת, כי יהיו כל כך הרבה עבריינים, שמותר יהיה להתפלל אתם. מוטב שיבואו להתפלל בלי עבירות. אבל אני שואל את שר האוצר - האם לא חשבת על כך, שעל הפרש הזה, בעד הדולרים הנוספים, האם לא צריך לשלם אחרת? האם לגביהם לא צריכים להיות תנאים אחרים, כפי שחשד רוזן הציע? האם היתה בדיקה בכיוון זה ומה היה השיקול נגד? אני לא מביע עמדה נגד, אני רוצה לשמוע מדוע היה שיקול כזה.

שר האוצר י. רבינוביץ:

כל חשיקולים האחרים אמרו קביעת תקדימים בסכום מסוים לגבי הקצבת מטבע זר, כאשר לגבי שיקול השוק הכפול שהועלה, לאחר בירורים עם בנק ישראל אמרנו, שעוד לא הגיע הזמן לכך ואפילו זה לא רצוי. אני סבור, כי צריך לאשר הצעה זו של ההעלאה מ-450 דולר ל-700 דולר לאור ההתיקרויות שחלו ולאור זה שהחלטה האחרונה היתה ב-1972.

שר הבטחון ש. פרס:

בכמה גדלו ההתיקרויות מ-1972?

מר ע. סיון:

בלמעלה מ-50%.

שר האוצר י. רבינוביץ:

לכן אמרנו כי לקראת עונת הנסיעות הבאה, נחקן את האבסורד הקיים. אני כמעט בטוח, כי הממשלה הבאה שחשב ותברר את הדברים, תחקל באותה פרובלמטיקה שעמדה בפנינו ובשלה לא יכולנו להגיע להכרעה.

שר הבטחון ש. פרס:

אני מודה, שאני רואה אי-נוחות בעיתוי, אם לא בהחלטה עצמה. לכן הצעתי לשר האוצר שפשוט יציע לעדכן את הקצבת הדולרים לפי מדד עלית המחירים בחו"ל מאז 1972. הממשלה מחליטה לייפות את כוחו של שר האוצר לעדכן את המדד. לפי דעתי, כך צריך להציג את העניין. כל הצגה אחרת יש לה פנים לכאן ולכאן והיא מאד לא נעימה.

אני מבין, שיש סתירה בין עונת התיירות ל"מוחארם" בממשלה, על כן זו הצעתי להצגת העניין בהחלטת הממשלה. אני מציע, באופן פורמלי, שדממשלה תייפה את כוחו של שר האוצר לעדכן את ההקצבות לפי מדד ההתיירות בחו"ל מאז 1972 - אפילו מבלי להכנס לסכומים.

מר ע. סיון:

לפני חודשיים התחלנו לעבד תכנית, שמטעמותה ליברליזציה בסכומי מטבע חוץ. היא היתה כרוכה בשינוי שערים, גם בשינוי השער לתיירים, בנושא הקצבות מטבע ליוצאים לחו"ל וגם בעניין אחזקת חשבונות מטבע חוץ בארץ. במסגרת זו של פתרון לבעית ההקצבה לתושבים היוצאים לחו"ל היו כמה אלטרנטיבות להסדרים, משאנו הודענו אז, כי ב-1 ליוני, לפני תחילת עונת התיירות ליוצאים לחו"ל, נביא את ענין ההקצבה לידי מימוש.

כתוצאה מסיבות שונות, איננו מביאים עתה הצעה לגבי מכלול בעית המטבע זר, אלא רק הצעה לביצוע של ענין ההקצבה, משום שהדבר כרוך גם בהתחייבות ליוצאים לחו"ל לעמוד בהבטחה. הסכום של 700 דולר בנוי על ההתיקרות שחלה בהוצאות היוצאים, מאז השינוי האחרון, שאינו באחוז קבוע, כי הדבר שונה בהתאם ליעדי הנסיעה. לכן גם לקחנו מספר יחסית עגול של 700 דולר. כי אם היינו מחלקים זאת, לגבי יעדים מסויימים, זה היה יכול לצאת 750 דולר ולגבי אחרים 650 דולר. לכן זו ההצעה שלנו, הנימוק יכול להיות בעקבות הצעת שר הבטחון, כי זה שקלול שמבטא את ההתיקרות שחלה.

ראש הממשלה י. רבין:

מה אתם מציעים?

שר האוצר י. רבינוביץ:

אנו מציעים את הגדלת ההקצבה ל-700 דולר, כשזה מבוסס על ההתיקרות שהיתה. אני אמרתי זאת בדבריי.

שר הבטחון ש. פרס:

אני הייתי מעדיף, מבחינת הצורה, שייאמר כך: לייפות את כוחו של שר האוצר לעדכן את ההקצבה ליוצאים לחו"ל, בהתאם לגובה ההתיקרות הממוצעת - ואתה תחליט על ההתיקרות.

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

חשאלה האם זה בסמכות הממשלה.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

וההתיקרות בארה"ב היתה שונה מאשר באירופה.

שר האוצר י. רבינוביץ:

כל הכתבים הכלכליים יבואו ויבקשו סל התיקרויות. אני בעד זה שנחליט על 700 דולר. אנו לקחנו בחשבון את ההתיקרות הממוצעת ואי אפשר להכנס בדיוק לכל שיעור.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

הנושא הוא בסמכות שר האוצר והוא לא מבקש, לא שנחליט ולא שנסמיך אותו, אלא הוא בא ומסביר לנו, כי לאחר שהוא בדק את כל הנתונים, הוא מבקש שהממשלה תרשום את החלטתו.

ראש הממשלה י. רבין :

אם זו רק הודעה וכל מה שהממשלה צריכה לעשות זה לשמוע ולרשום, זה סיפור אחר.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק :

שר האוצר מסביר לנו כי המטרה היא לעדכן עדכון משוקלל, שהוא פחות או יותר בסביבות 700 דולר. לכן, אני מציע שנקבל את ההחלטה כפי שהוא מוצעת: "הממשלה רושמת לפנייה את החלטת שר האוצר על העלאת...".

מר ע. סיון :

אנו מעריכים, שהסכום שיכנס עקב כך הוא אותו סכום שנספג עד היום על ידי "השוק השחור".

השר לקליטת העליה ושר השיכון ש. רוזן :

אני מודיע, כי אני בעד הגדלת ההקצבה, אבל לא בשיעור המוצע.

ראש הממשלה י. רבין :

אם כן, מחליטים לרשום.

מחליטים :

הממשלה רושצת לפנייה החלטת שר האוצר על העלאת סכום מטבע חוץ - ההקצבה הרגילה - שנוסעים לחוץ לארץ רשאים לרכוש, מ-450 דולר ל-700 דולר.

645. יבוא פטור ממכס לצרכי המגבית המאוחדת

הגב' ש. שביר :

המדובר בהגדלת הסכום של ציוד פטור ממכס לצרכי המגבית. המדובר בעודפי ציוד אמריקאי, ששוויים המקורי 3 מיליון דולר במחיר מוזל של 10%-15% מהמחיר המקורי. ברגע שהממשלה מאשרת עקרונית את התכנית, כל יבוא של ציוד, שהוא במסגרת 3 מיליון הדולר הללו, יהיה פטור ממכס. הציוד מיועד לשימוש הסקטור הציבורי בלבד, לצרכי פיתוח כלכלי, הכשרה מקצועית וחקלאות, בתי ספר, קליטת עלייה והתישבות. הציוד נשאר חמיד בבעלות הסוכנות והיא משאילה אותו לגורמים שונים לצורך המטרות הללו.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון :

גם למפעלים שדתיים?

הגב' ש. שביר :

כתוב כאן בפירוש - הכשרה מקצועית, בתי ספר

וחקלאות.

ראש הממשלה י. רבין :

אם אין הסתיגויות, זה מאושר.

מ ח ל י ט י מ :

לצורך הפטור ממכס עפ"י פרט 12 לתוספת לפקודת תעריף המכס והפטורים, 1937, לאשר תכנית ליבוא עודפי ציוד אמריקאי, שווייץ המקורי היה 3 מיליון דולר עפ"י הסכם בין הסוכנות לפיתוח בינלאומי של ממשלת ארצות הברית של אמריקה, לבין המגבית המאוחדת לישראל מיום 25.6.76.

646. נסיעות שדים

ראש הממשלה י. רבין :

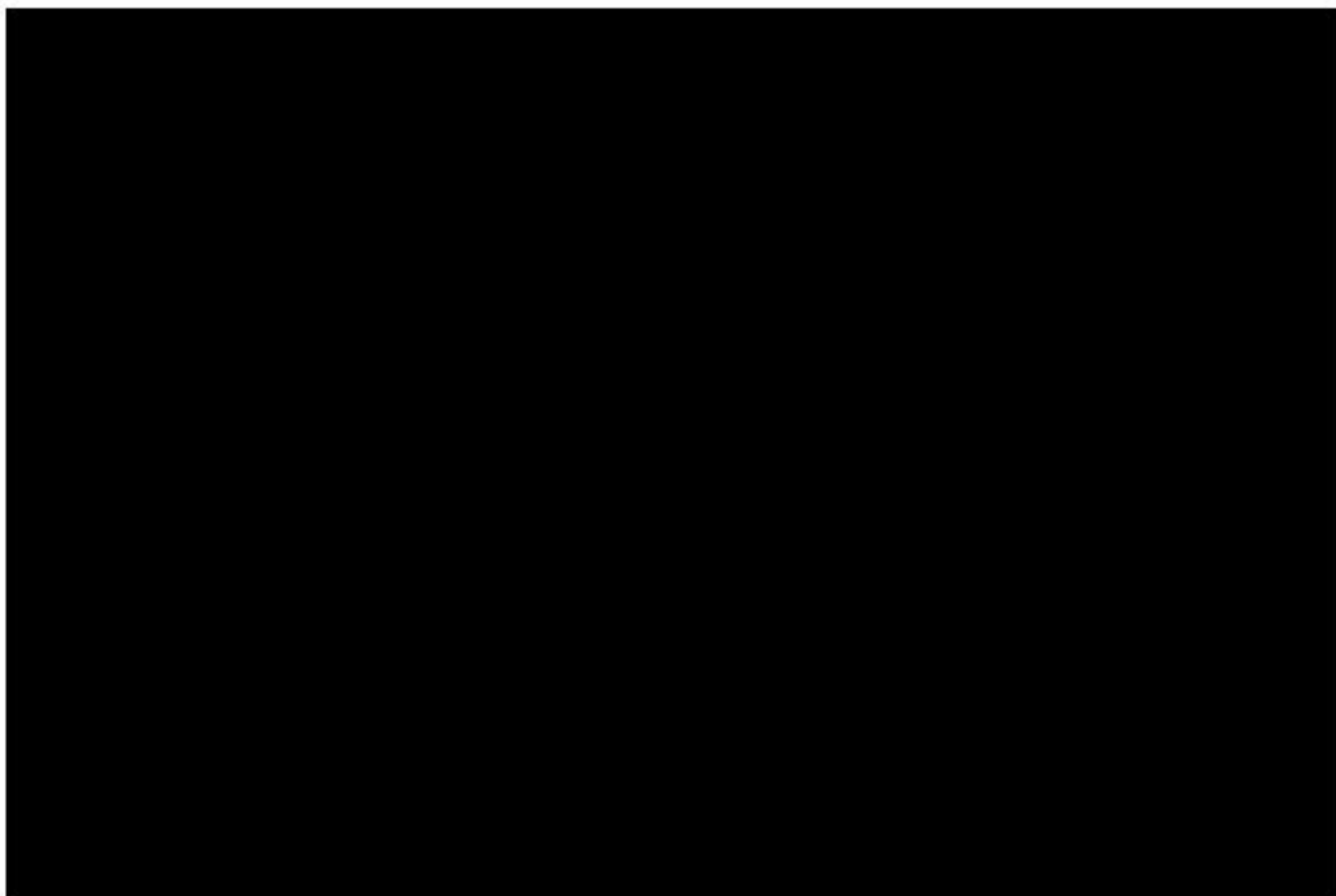
קורא את הצעת ההחלטה כלשונה.

מ ח ל י ט י מ :

לאשר את נסיעת שד החקלאות והתקשורת לפורטוגל ולרומניה בעניני משרדו, למשך כשבועיים, החל ביום י"ד בסיון תשל"ז (31.5.77).

שד המסחר והתעשייה ימלא את מקום שד החקלאות ושד העבודה והסעד ימלא את מקום שד התקשורת, בעת היעדרו מהארץ.

.647

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת